

PALM OFF FEST 2023

Je to daleko?

PLNOU PAROU

SEZONA
2023–2024

DIVADLO
POD PALMOVKOU

PP

WWW.PODPALMOVKOU.CZ

PALM OFF FEST 2023

Je to daleko?

13 — 20 10 2023

7. ročník setkání divadel (nejenom) střední Evropy

13. – 20. 10.		Výstava <i>Constellation Underdogs</i>	Galerie Světova 1 (Světova 1, Praha 8) Otevřeno úterý – sobota 14:00 – 18:00 <i>Vstup zdarma</i>
13. 10.	17:00	Vernisáž výstavy akad. mal. Teodora Buzu <i>Trans Action</i>	Foyer Velkého sálu Divadla pod Palmovkou Výstava bude přístupná během představení do 20. 10. 2023.
13. 10.	19:00	Slavnostní zahájení 7. ročníku festivalu Palm Off Fest 2023 Valeria Schulczová a kol. autorů: 24	Velký sál Divadla pod Palmovkou Režie: Valeria Schulczová Slovenské národní divadlo Bratislava, Slovensko Ve slovenském jazyce s anglickými titulky <i>Po skončení diskuze s tvůrci</i>
14. 10.	16:30	Setkání s překladatelem Martinem Hliským Blízké i vzdálené světy Williama Shakespeara	Kavárna Divadla pod Palmovkou
14. 10.	19:00	William Shakespeare: SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ	Velký sál Divadla pod Palmovkou Režie: Michal Lang Divadlo pod Palmovkou Praha, Česká republika V českém jazyce s anglickými titulky <i>Po skončení diskuze s tvůrci</i>
15. 10.	19:00	Petru Hadârcă, Mariana Onceanu: SIBIŘSKÉ SPISY	Velký sál Divadla pod Palmovkou Režie: Petru Hadârcă Národní divadlo Mihaie Eminesca Kišiněv, Moldavsko Představení je určeno divákům 16+! V rumunském jazyce s českými titulky <i>Po skončení diskuze s tvůrci</i>
16. 10.	19:00	SNADÉ VĚCI	Za oponou Velkého sálu Divadla pod Palmovkou Režie: Anna Karasińska Divadlo Stefana Jarocze v Olštýně Olštýn, Polsko V polském jazyce s českými titulky <i>Po skončení diskuze s tvůrci</i>
17. 10.	17:00	Komentovaná prohlídka výstavy <i>Constellation Underdogs</i> v angličtině	Galerie Světova 1 (Světova 1, Praha 8) <i>Vstup zdarma</i>
18. 10.	19:00	Jeton Neziraj: PROJEKT HANDKE ANEB SPRAVEDLNOST PRO PETEROVY BLBOSTI	Za oponou Velkého sálu Divadla pod Palmovkou Režie: Blerta Neziraj Divadelní soubor Qendra Multimedia Priština, Kosovo Představení je určeno divákům 16+! V anglickém jazyce s českými titulky <i>Po skončení diskuze s tvůrci</i>
19. 10.	17:00	Komentovaná prohlídka výstavy <i>Constellation Underdogs</i> v češtině	Galerie Světova 1 (Světova 1, Praha 8) <i>Vstup zdarma</i>
19. 10.	18:00	Komentovaná prohlídka výstavy Andrese Serrana <i>Infamous Beauty</i>	Centrum současného umění DOX (Poupětova 1, Praha 7) Zvýhodněné vstupné pro návštěvníky festivalu. <i>Informace na webu Divadla pod Palmovkou</i>
20. 10.	19:00	KONCERT SKUPINY DUNAJ & ZA VODOU ANSÁMBL	Velký sál Divadla pod Palmovkou

**DIVADLO POD PALMOVKOU JE DIVADELNÍ SCÉNOU
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY**

**HLAVNÍM ORGANIZÁTOREM FESTIVALU PALM OFF FEST 2023
JE DIVADLO POD PALMOVKOU, ZENKLOVA 34, 180 36, PRAHA 8.**

**ZÁŠTITU NAD 7. ROČNÍKEM FESTIVALU PALM OFF FEST POŘÁDANÉM VE DNECH 13. 10. 2023 – 20. 10. 2023
PŘEVZAL MINISTR KULTURY ČESKÉ REPUBLIKY, PAN MARTIN BAXA.**

**ZÁŠTITU NAD KONÁNÍM VÝSTAVY TEODORA BUZU *TRANS ACTION* A PŘEDSTAVENÍM *SIBIŘSKÉ SPISY*
PŘEVZAL VELVYSLANEC MOLDAVSKÉ REPUBLIKY, J. E. P. ALEXANDRU CODREANU.**

PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

Jsme hrdým držitelem značky EFFE
(Europe for Festivals, Festivals for Europe)

ORGANIZAČNÍ TÝM:

ŘEDITEL FESTIVALU

Michal Lang

PRODUKČNÍ MANAŽER FESTIVALU

Adriena Kubicová

DRAMATURG FESTIVALU

Jan Jiřík

MARKETING

Eliška Nováková

PR

Marie Koblrová

MODEROVÁNÍ DISKUZÍ

Jan Jiřík, Martin Macháček a Ladislav Stýblo

VEDOUČÍ TECHNIKY DIVADLA POD PALMOVKOU

Karel Koláček

KOORDINÁTORKA PRO ZAHRANIČNÍ SOUBORY

Paulina Dobosz, Mihaela Tănase

ČESKÉ TITULKY K PŘEDSTAVENÍM

Jiří Našinec (*Sibiřské spisy*), Anna Plasová (*Snadné věci*), Easy Talk (*Projekt Handke aneb Spravedlnost pro Peterovy blbosti*)

ANGLICKÉ TITULKY K PŘEDSTAVENÍ

SND (24), Easy Talk (*Sen noci svatojánské, Sibiřské spisy*)

PROGRAMOVÝ BULLETIN PRO PALM OFF FEST 2023 PŘIPRAVILI:

Redakce: Ladislav Stýblo; texty: Ladislav Stýblo, Jan Jiřík;
grafická úprava a sazba: Martin Ponec.
Vydalo Divadlo pod Palmovkou, 2023.
Neprodejné.

Vážení diváci festivalu Palm Off Fest,

jsem velmi rád, že se v rámci letošního festivalového ročníku představí také Národní divadlo Mihaie Eminesca z Moldavské republiky – v premiéře, která přispěje k lepšímu vzájemnému poznání mezi národy našich dvou spřátelených zemí.

Inscenace *Sibiřské spisy* se hlásí k tradici tohoto významného multikulturního festivalu, kterou je hledání odpovědí na mnohé kontroverzní otázky minulosti i současnosti. S velkým citem přináší poselství o lidské odolnosti a o důležitosti paměti – poselství, které je nezbytné pro pochopení současnosti i pro pohled do budoucna. Jsem si jist, že toto představení nenechá žádného diváka lhostejným.

Jsem velice rád, že se na 7. ročníku festivalu Palm Off Fest uskuteční také výstava výtvarného umění *Trans Action* moldavského malíře Teodora Buzu, a k jeho 99. samostatné výstavě mu blahopřeji.

Dovolte mi, abych poděkoval organizátorům Palm Off Festu v Praze za plodnou spolupráci s moldavskými partnery, poblahopřál jim a popřál úspěch při současném i v budoucích ročnících festivalu.

Děkuji divákům za jejich přítomnost a přeji všem nezapomenutelný kulturní zážitek!

Alexandru Codreanu,
velvyslanec Moldavské republiky v České republice

Vážení návštěvníci, milí hosté,

přeji letošnímu ročníku festivalu především hodně spokojených diváků a povedený průběh.

Osobně se na celý festival velmi těším a jsem upřímně rád, že si za léta své existence vydobyl pevné místo v divadelním kalendáři a můžeme jej již směle označit za tradiční. S jednou vynucenou přestávkou kvůli covidové pandemii se koná již posedmé. A sedmička je vnímána jako šťastné číslo a já věřím, že letošní Palm Off Fest přinese spokojenost všem, kteří se na něm podílí i divákům, kteří jej navštíví.

Bylo a je mi velkou ctí festival za naší městskou část Praha 8 podpořit. Jsem zároveň velmi hrdý, že zde v Libni máme tak skvělou scénu, jakou je Divadlo pod Palmovkou, v jejíž historii jsou zapsáni velcí mistři divadelního řemesla. A zároveň bych rád vyjádřil díky za to, že právě u nás v Praze 8 se provozuje divadlo opravdu špičkové umělecké hodnoty.

Ondřej Gros,
starosta MČ Praha 8

JE TO DALEKO?

Vážení přátelé divadla, milí festivaloví diváci,
vážení festivaloví hosté,

když jsme v roce 2016 v Divadle pod Palmovkou zahajovali první ročník festivalu Palm Off Fest, byla představa, že se v letošním roce bude jednat o důležitou tradiční akci, která si vydobyla své místo na slunci a stala se respektovanou a sledovanou kulturní událostí, málem utopii. Tím spíše, že dramaturgické zaměření našeho festivalu důsledně sledovalo divadelní rozměr slova „off“ z názvu a soustředilo se na divadelní díla, témata, tvůrce a divadelní kultury, které z různých důvodů stály mimo hlavní (jednoznačně populární) proud. Během uplynulých šesti ročníků náš festival představil zajímavá a v českém kontextu často originální a inspirativní díla z Polska, Německa, Slovenska, Rumunska, Maďarska, Estonska, Litvy, Ukrajiny a z České republiky. To vše doplněné zajímavým doprovodným programem, během kterého se konaly výstavy současného umění, koncerty, projekce dokumentárních filmů, diskuze s osobnostmi českého kulturního, politického a společenského života a další akce. Zároveň festival také v každém ročníku svým divákům přinesl jedinečnou možnost setkat se a diskutovat s tvůrci všech inscenací, ať už se jednalo o tvůrce renomované a zvučných jmen nebo o tvůrce na začátku své divadelní dráhy, z nichž se ovšem nezdálo, že tvůrce zvučných jmen záhy stali. Festival tak programově otevíral nové pohledy na možnosti divadla v současné době, přinášel aktuální témata a podněcoval dialog mezi zeměmi, národy, jazyky a kulturami. Vliv představení festivalu Palm Off Fest se přímo projevil v několika inscenacích Divadla pod Palmovkou, např. když byli ke spolupráci s naším divadlem pozváni tvůrci, jejichž představení bylo možné na festivalu shlédnout a která diváky oslovila a zaujala, ale také v posunu inscenačního stylu našeho divadla směrem k současnému progresivnímu evropskému jevištnímu jazyku. Nenahraditelné a cenné zkušenosti nabyté během organizování a realizování festivalu se pak projeví i ve zdravém nárůstu sebevědomí Divadla pod Palmovkou na poli mezinárodní spolupráce. Úspěch našeho festivalu také v některých ohledech podnítl a inspiroval další česká divadla, která se vydala podobnou cestou jako my. Uplynulých šest festivalových ročníků přitom nebylo žádnou procházkou růžovou zahradou – Palm Off Fest se od počátku až podnes potýkal s finančními limity, které byly vyvažovány zejména odhodlaností a schopnostmi zaměstnanců Divadla pod Palmovkou, bez jejichž často extrémního nasazení by se festival nikdy konat nemohl. Sedmý ročník našeho ve všech ohledech poněkud „nesamozřejměho festivalu“ je tedy malý zázrak – a o to více nás těší, že vás můžeme srdečně pozvat k účasti na něm.

V letošním roce se festival Palm Off Fest koná ve znamení otázky „Je to daleko?“, která odkazuje k mnoha tématům zároveň. Neptá se pouze na vzdálenost geografickou, přestože pojem vzdálenosti je podobně relativním jako představa, že se nás závažné události odehrávají se „daleko“ za našimi hranicemi nijak netýkají a že se navzdory nim můžeme chovat a tvářit, jako by se nic nedělo. Má na mysli také otázky směřující k samotné podstatě lidského života, kde se poslední věci člověka mohou zdát vzdálené, ale i to je velmi relativní. Odkazuje také na relativitu vzdálenosti historických událostí, které se staly před desítkami let, ale které přesto, že jsou od naší doby (relativně) daleko, dodnes mohou zásadně ovlivnit naši současnost a také ji často ovlivňují. A v neposlední řadě se

otázka s lehkou ironií dotýká také toho, jak je to vlastně s kulturou v naší zemi: jak je kultura a umění pro koho blízká nebo vzdálená – důležitá a potřebná nebo daleko a zbytečná.

Jedním ze zjištění, které nám přinesly roky příprav festivalových ročníků bylo totiž smutné poznání, že kultura a divadlo mají v okolních státech často mnohem lepší postavení než jak je tomu u nás. Nikoliv proto, že by naše kultura byla méně kvalitní, nebo že by naši tvůrci byli horší než v blízkém či vzdáleném zahraničí (často je tomu naopak), ale zejména proto, že okolní země – a to i ty ekonomicky slabší než jsme my – pochopily, že se jim vyplatí prezentovat samy sebe jako země sebevědomé, inovativní, všestranně rozvinuté, inspirativní, budující a reprezentující směrem dovnitř i navenek svou vlastní identitu. A pochopily také, že kultura a divadlo zvláště mohou výrazným způsobem napomáhat divákům v lepší a mnohovrstevnatější orientaci v záplavě zkratkových pseudořešení, laciného nacionalismu, dezinformací i rychlých emocí. V konfrontaci s poměry ve většině okolních zemí je zjevné, že naše republika dlouhá desetiletí kráčí opačným směrem a v současnosti sklízí výsledky v podobě z mnoha stran konstatovaného zaostávání. Dokud ale bude u nás panovat téměř dvě stě let stará a již dlouho překonaná Marxova představa, že umění a kultura jsou „nadstavby“ v podstatě parazitující na mozolech dělnické třídy, nemá naše země ani šanci vymanit se z pasti zastaralých a energeticky nekonkurenceschopných průmyslových odvětví, výroby s malou přidanou hodnotou a levné práce, ani udržet krok se zeměmi střední a východní Evropy, které sice měly v devadesátých letech v některých ohledech horší startovací podmínky než my, ale úspěšně nás dohánějí a v některých ohledech nás již dokonce předehnal. Jde o složitou a komplexní otázku zahrnující mnoho témat a podtémat, které se budeme snažit spolu s významnými hosty z řad odborné divadelní veřejnosti prodiskutovat v rámci mezinárodního *Fóra o budoucnosti kultury* nesoucího letos název *Divadlo jako veřejná kulturní instituce: ideologické stereotypy a (bez)hodnotový pragmatismus*. Rádi bychom vás na tuto akci, která se bude konat v prosinci 2023, již nyní srdečně pozvali.

Nejvlastnější podstatu našeho festivalu samozřejmě představují zahraniční divadelní inscenace. V rámci Hlavního programu festivalu Palm Off Fest 2023 se českému publiku vůbec poprvé představí výjimečné inscenace ze Slovenska, Polska, Moldavska a Kosova. Inscenace *24* ze Slovenského národního divadla je pozoruhodnou divadelní studií vycházející ze skutečných událostí a autentických materiálů, které se dotýkají zřejmě nejaktuálnější události ovlivňující evropskou současnost – ruské invaze na Ukrajinu a jí vyvolané humanitární krizi. Oceňovaná inscenace *Snadné věci* z polského Divadla Stefana Jaracze z Olštýna pak naproti tomu přináší nadčasová témata spojená s „životním údělem“ a postavením ženy v současné společnosti (i v divadle) a otevírá mj. také silně a kontroverzní téma dialogu generací. Inscenace Národního divadla Mihaie Eminesca z moldavského Kišiněva nás pak v oceňovaném a emotivním představení *Sibiřské spisy* přivede k širším historickým souvislostem střední a východní Evropy, když otevírá na základě autentických vzpomínek a dokumentů téma sovětské genocidy Rumunů na moldavském území během druhé světové války a přináší tak pro někoho možná kontroverzní pohled na sovětskou armádu nikoliv jako na osvoboditele, ale jako na nového okupanta. Posledním zahraničním představením letošního ročníku Palm Off Festu bude inscenace mezinárodní

činné kosovské divadelní skupiny Quendra Multimedia nazvané výstižně *Projekt Handke, aneb Spravedlnost pro Peterovy blbosti*, která je tragikomickou a sžíravě ironickou divadelní úvahou o odpovědnosti umělce založenou na autentických dokumentech týkajících se skandálních postojů nositele Nobelovy ceny za literaturu, ale obecně se dotýká také dnes bohužel velmi aktuální fascinace některých intelektuálů nacionalismem a totalitarismem i touhou koketovat se zlem. Zahraniční představení pak budou doplněna inscenací hry Williama Shakespeara *Sen noci svatojánské* Divadla pod Palmovkou, které představí nejhranější Shakespearovu hru v netradičním pojetí a za použití nejmodernějších jevištních technologií. To vše bude doplněno ještě výstavou moldavského malíře spojujícího moldavskou a českou imaginaci Teodora Buzu, *Trans Action*, výstavou čtyř fragmentů ze čtyř pražských neziskových uměleckých prostorů konanou ve sprátené galerii Světova 1, komentovanou prohlídkou výstavy amerického výtvarníka Andrese Serarna pořádanou se slevou pro návštěvníky našeho festivalu Galerií DOX a setkáním s jediným českým překladatelem kompletního díla Williama Shakespeara a významným znalcem alžbětinské Anglie, profesorem Martinem Hliským.

Jednou, když chtěl jeden z nejslavnějších českých spisovatelů Bohumil Hrabal charakterizovat svoje milované bydliště v ulici Na Hrázi nedaleko Divadla pod Palmovkou, napsal o něm (a o přilehlé čtvrti), že už jsou vlastně součástí Haliče, protože mu přišly podobně mentálně, duchovně a pocitově naladěné a tím i vzdálené, výlučné a odlišné od centrální Prahy a Čech. Je v tom humor, brilantní postřeh i velký kus ironie... Nicméně je faktem, že Divadlo pod Palmovkou ve své téměř osmdesátileté historii skutečně vždy a s úspěchem představovalo jakousi „východní kulturní bránu“ do Prahy a že tuto funkci plní také festival Palm Off Fest – a že je tímto svým důsledným programovým zaměřením v České republice doposud ojedinelý. Věříme proto, že vám představení našeho festivalu budou ve všech ohledech opravdu blízka.

Na setkání s vámi v hledišti (nejen) festivalového Divadla pod Palmovkou se těší

Michal Lang,
*ředitel festivalu Palm Off Fest
a Divadla pod Palmovkou*

Ladislav Stýblo,
dramaturg Divadla pod Palmovkou

Z RECENZÍ A ZPRÁV O UPLYNULÝCH ROČNÍCÍCH FESTIVALU

„Soubory ze střední Evropy se po šesté sjely do pražského Divadla pod Palmovkou. Obvykle nadměru koncentrovaná dramaturgie akce nazvaná Palm Off Fest se po loňském, covidem zapříčiněném zaškrbnutí předvedla v nejlepší formě. Všechny čtyři zahraniční inscenace potvrdily, že uvažování o divadle v širším než jen estetickém kontextu není liché. A že taková tvorba může mít vysokou úroveň. (...) S každým dalším ročníkem Palm Off Festu je patrné, jak pečlivým sítem procházejí hostující soubory. Vybírají je nejen ředitel a zakladatel akce Michal Lang, inklinující k polské, potažmo středoevropské tvorbě, ale též dramaturg Jan Jiřík, jehož základním požadavkem na divadlo je, aby reflektovalo společnost či politiku. I proto po každém představení následovala diskuse, které se účastnili herci a tvůrci. Třetí ročník měl před pěti lety provokativní motto: Už máme, co jsme chtěli? Svěrázně na ni odpověděl letošní podtitul: Chceme něco jiného!“

Marcela Magdová, [magazin.aktualne.cz](#) (31. 10. 2022)

„Zákon nenávratnosti je zákon zaručující všem lidem prchajícím ze své země (kde by jim hrozilo mučení či jakákoliv jiná forma násilí z důvodů politických, rasových či sexuální orientace) bezpečí, jelikož udává dané zemi povinnost poskytnout těmto lidem azyl, pokud si o něj zažádají. Těmito slovy byla zahájena inscenace *The Game* slovinského souboru Slovensko Mladinsko Gledališče v koprodukcii s Maska Ljubljana, která se ve svém díle, uvedeném v rámci šestého ročníku Palm Off Festu, věnovala problematice uprchlíků přecházejících hranice Slovinska. (...) Inscenace *The Game* nejen, že dokumentárním způsobem zpracovává společenský problém, který upadal v zapomnění vlivem příchodu pandemie COVID-19, ale mimo jiné také odkrývá skutečné zkušenosti uprchlíků, jejichž obraz bývá (nejen) v naší společnosti často zkreslován vlivem dezinformací a nepravd z úst některých politiků. V době 21. století by jen málokdo předpokládal, že svoboda nebude základním právem, nýbrž hrou o přežití.“

Veronika Holečková, [divadelni-noviny.cz](#) (25. 10. 2022)

„V Divadle pod Palmovkou začíná mezinárodní přehlídka středoevropských divadel s názvem Palm Off Fest. Letošní ročník má podtitul *Chceme něco jiného!*, rámuje tak společné téma všech uváděných inscenací a zároveň i téma diskuse nad současným děním nejen v kultuře. (...) Samozřejmě nebude chybět ani české představení *romeo&julie2022* v režii mladého rumunského režiséra Alina Neaguțoiu. Multimediální digitální thriller o životě na sociálních sítích a o víře v opravdovost jejich obsahu.“

Sabina Vosecká, [praha.rozhlas.cz](#) (14. 10. 2022)

„V pátek 15. října zahájila pátý ročník divadelního festivalu Palm Off Fest inscenace *Alfa*. Litevský experimentální soubor Operomanija, který se věnuje nové opeře, přivezl do Prahy žánr snoubící v sobě moderní operu a komiks. (...) Nikdy bych si nemyslela, že se mi bude zdát fúze opery a komiksu tolik atraktivní, ale po zhlédnutí *Alfy* mi připadá tohle spojení samozřejmé. Jistá statičnost, která se v některých operních inscenacích dodnes objevuje, tu není vůbec na obtíž, naopak, člověk může klidně spustit oči z pěvkyně nebo pěvce a užívat si vizuální komiksovou slast. Přitom všem mu v uších zní minimalistické melodie, rozkročené někde mezi španělskou, syntetickou a hororovou hudbou. Kéž by se tenhle kentaur uměleckých žánrů s tělem opery a nohama komiksu rozběhl i za hranice Litvy.“

Barbora Sedláková, [www.divadelni-noviny.cz](#) (18. 10. 2021)

„Divadelní festival Palm Off Fest se vyprofiloval jako jedna z nejzajímavějších českých kulturních akcí, na níž se sice stírají žánrové škatulky, ale všechna představení spojuje jasné téma. (...) V rámci hlavního programu představil silný výběr divadel střední Evropy: dvě inscenace přivezl z Maďarska a po jedné z Polska, Slovenska a Slovinska. Ještě více než u předchozích ročníků byla letos patrná jasná koncepce, a to jak estetická, tak tematická. Pod heslem *Hrdinové jako my*, kterou si dramaturgie festivalu vypůjčila z názvu knihy Thomase Brussiga, dokázali organizátoři poskládat rozmanitý soubor vzájemně se doplňujících inscenací. Ty společně akcentovaly nejasnou hranici mezi hrdinstvím a antihrdinstvím, respektive pochopení pro nedokonalost v našem politickém rozhodování. (...) Jak vyplynulo mimo jiné i z diskuse *Festivaly*, kam se podíváš, pořádané v rámci letošního programu Českým rozhlasem Vltava, patří Palm Off Fest mezi akce, které se neomezují žánrovými škatulkami, zato je ale vymezuje jasné téma. U letošního ročníku je opět možné konstatovat, že festival vyniká kontinuální, promyšlenou dramaturgií a samozřejmým politickým aspektem divadla, na který si u nás stále ještě zvykáme.“

Ondřej Škrabal, [Alarm](#) (6. 12. 2019)

„Mezinárodní festival divadel střední Evropy Palm Off Fest (...) kroužil kolem tématu *Hrdinové jako my*. Nadšení z přehlídky, která hned při svém vzniku zaujala velkými režisérskými jmény a jasným soustředěním na reflexi společnosti a politiky v našem regionu, letos trochu vyprchalo. (...) Přesto se zdá, že koncept festivalu by mohl být i do budoucna nosný. Nahrává tomu politická situace a stupňující se společenské napětí v zemích Visegrádu i v celé Evropě. Právě na mechanismy a myšlenkové zdroje takového vývoje, na populismus, autoritářství nebo nebezpečí destrukce demokracie inscenace čtvrtého ročníku upozorňovaly.“

Marie Reslová, [Divadelní noviny](#) (25. 11. 2019)

„V Divadle pod Palmovkou skončil už čtvrtý ročník festivalu Palm Off Fest. Jeho profilace je od počátku zřetelná – zaměřuje se na středoevropské scény, zejména na Polsko a Maďarsko, a eminentně se zajímá o politické divadlo. Vznikl akčně a přivezl už do Prahy několik opravdu zajímavých kusů včetně *Frlićova Prokletí*, které o půl roku později málem zbořilo Brno. I letošní ročník je důkazem, že vlna politického divadla stále sílí úměrně tomu, jak názory na politické dění společnost rozděluje.“

Jana Machalická, [Lidové noviny](#) (6. 11. 2019)

„Poznáme fašistu v dnešní společnosti? Je třeba pomáhat migrantům? Jsou homosexuální sňatky smysluplné? Co je život ve 21. století? Tyto a spousty dalších otázek vyvstaly v předposlední inscenaci v rámci Palm Off Festu švýcarského režiséra a autora Borise Nikitina. Inscenace *Naopak* vznikla ve spolupráci se souborem Slovensko mladinsko gledališče ze Slovinska a svou téměř kabaretní formou nastavuje pokřivené zrcadlo naší současnosti.“

Veronika Holečková, [Divadelní noviny](#) (2. 11. 2019)

„Palm Off Fest našťastí nabídl politické divadlo trochu jiného typu, než jaký přináší dnes poněkud otravně standardizovaná obecná kritika globálního kapitalismu z progresivně levicových pozic (k níž se začíná hlásit i velká část mladší generace českých tvůrců). Jediný titul tohoto typu dorazil ze Slovinska. Maďarští

a polští divadelníci se k obecnostem neuchylovali – lze odhadnout, že mají pro svou politicky angažovanou tvorbu dostatek zcela konkrétních podnětů domácí provenience.“

Vladimír Mikulka, Deník N (11. 11. 2019)

„V závěrečných třech dnech se program Palm Off Festu zaměřoval na různé podoby evropského xenofobního radikalismu. Bezkonkurenčně nejsilnějším zážitkem se pro mne stal sobotní maraton dokumentárních filmů, bez kterého bych divadlu z hlavního programu porozuměla podstatně hůř. Režisérům se během natáčení pokaždé podařilo získat si důvěru antihrdinů svých filmů a vytvořit upřímný portrét lidí, kteří jsou nebo byli schopni páchat či schvalovat chladnokrevné surovosti a nestyděli se za to.“

Barbora Etlíková, Nadivadlo (7. 11. 2019)

„Možná za to může vesměs společná historie, která nás s Maďary pojí, možná se jim pouze podařilo přesně poukázat na problémy, jež nemusejí být nutně lokální, ale oba večery strávené v Divadle pod Palmovkou ve mně zanechaly podivný hořko-sladký pocit. Je totiž v jistém smyslu zábavné sledovat, že nejen v naší republice existují jisté kauzy, nad nimiž nelze než nevěřičně kroutit hlavou.“

Barbora Sedláková, Divadelní noviny (1. 11. 2019)

„Palm Off Fest se svým názvem hlásí k pražské lokalitě i divadlu, s nímž je provázaný. Že nepatří zrovna k festivalům monstrózním, neznámá, že by to mělo mít přímý dopad na jeho naléhavý i angažovaný akcent. Vytváří názorovou platformu vycházející z faktu, že se ‚věci‘ v Evropě odehrávají stejně tak v kulturním jako v politickém prostoru. Ukazuje, že se jedná o velmi blízké provázané jevy, které nelze oddělovat. Někteří tvůrci, dramaturgové, či dokonce kritici se o to sice pokoušejí, výsledkem však bývá pochybná směsice pokryteckého estétství a komické hry na ‚vysoké umění‘ přezíravě přehlížející akutní společenské problémy.“

Martin Macháček, idnes.cz (23. 11. 2018)

„Po jednoznačně artikulované dramaturgii festivalu Palm Off Fest a kultovních autorských inscenacích na studiové scéně v podkroví se divadlu podařilo přizvat ke spolupráci osobnost evropské režie Jana Klatu. Divadlo permanentně dokazuje, že činohra nemusí být jen jazykově lokální záležitostí.“

Marcela Magdová, Ceny divadelní kritiky – Divadlo roku 2018, Svět a divadlo 1/2019

„Palm Off Fest se svým názvem hlásí k pražské lokalitě i divadlu, s nímž je provázaný. Že nepatří zrovna k festivalům monstrózním, neznámá, že by to mělo mít přímý dopad na jeho naléhavý i angažovaný akcent. Vytváří názorovou platformu vycházející z faktu, že se ‚věci‘ v Evropě odehrávají stejně tak v kulturním jako v politickém prostoru. Ukazuje, že se jedná o velmi blízké provázané jevy, které nelze oddělovat. Někteří tvůrci, dramaturgové, či dokonce kritici se o to sice pokoušejí, výsledkem však bývá pochybná směsice pokryteckého estétství a komické hry na ‚vysoké umění‘ přezíravě přehlížející akutní společenské problémy.“

Martin Macháček, idnes.cz (23. 11. 2018)

„Estonskou inscenací *Revoluce*, polskou *Spravedlnost* a jednu z nejnovějších inscenací Olivera Frljiće *GORAKI – Alternativa pro Německo?* spojuje vize otevřít netradičními scénickými přístupy společenskou diskuzi. *Revoluce* bojuje za kulturu jako takovou, *Spravedlnost* jde zase na hranici divadla, publicistiky i veřejného slyšení. Herci berlínského Maxim Gorki Theater pak předvádějí osobně agresivní divadlo, jehož součástí je podaná přihláška do německé krajně pravicové strany. Na nedávném pražském divadelním festivalu Palm Off Fest tři soubory ukázaly možné podoby budoucího politického divadla.“

Ondřej Škrabal, ČRo Wawe (5. 11. 2018)

„Sestavit promyšlenou dramaturgii jako jeden myšlenkový celek není jednoduché. Festivalu Palm Off Fest se to daří. Navíc vytváří názorovou platformu, která vychází z podstatného

faktu, a to takového, že zásadní a nemálo problematické dění se v současné Evropě odehrává jak na poli kulturním, tak politickém.“

Veronika Štefanová, ČRo Vltava (26. 10. 2018)

„Palm Off Fest založil před dvěma lety ředitel a umělecký šéf Divadla pod Palmovkou Michal Lang spolu s herečkou, pedagózkou a bývalou uměleckou šéfkou Těšínského divadla Ivanou Wojtylovou. Během dvou ročníků se tato přehlídka stala jednou z nejúspěšnějších divadelních událostí mezi laickou i odbornou veřejností. V rámci festivalu byly uvedeny inscenace výjimečných evropských divadelníků, jako je například Krystian Lupa, Jan Klata, Oliver Frljić, Vilmos Vajdai, Agnieszka Olsten, Eduard Kudláč či Ewelina Marciniak.“

luk – redakce portálu, Praha.eu (12. 10. 2018)

„Palm Off Fest vystartoval raketově a zařadil se k nejlepším a nejsmysluplnějším kulturním přehlídkám v Praze.“

Jiří P. Kříž, Právo (17. 10. 2018)

„Během 11 dní navštívilo vyprodaná představení v rámci festivalu 1253 diváků. Možnost zůstat na diskuzi využila velká část návštěvníků a mohli se tak stát svědky debat tvůrců s osobnostmi, které mají k politickým, společenským i náboženským tématům co říct. Nejživější se stala debata po polském představení *Prokletí*, které se zúčastnil nejen celý soubor, ale také dramaturg představení Goran Injac, ředitel divadla Teatr Powszechny Paweł Łysak a Paweł Sztarbowski a politologové Jiří Pehe a Milan Znoj. Samotné představení se podle očekávání stalo highlightem celého festivalu a mezi českou odbornou i laickou veřejností vzbudilo na české poměry nevídaně barvitou diskuzi.“

Divadlo.cz (14. 12. 2017)

„Palm Off Fest již druhým rokem nabízí společensky angažované divadlo. Ovšem vklínit se mezi podobné akce nemá a nebude mít jednoduché – měsíc před ním se vynořily Pražské křižovatky, jež se vydaly podobným směrem, a měsíc po něm probíhá PDFNJ nabízející to nejlepší z německojazyčné oblasti, jež vesměs souvisí s politickým divadlem. Dramaturgové festivalu se však nezalekli a přišli s divadlem visegrádské čtyřky. A ne tak ledajakým. Především z Polska přivezl festival již podruhé opravdu to ‚nej‘, čímž trumfl i plzeňský festival DIVADLO, který se též soustředí na V4.“

Vladimír Hulec, Divadelní noviny (14. 11. 2017)

„Divadlo pod Palmovkou boduje – bez dlouhých řečí uvedlo v život festival zaměřený na polské, slovenské a maďarské divadlo a již druhý rok vozí zajímavé inscenace.“

Jana Machalická, Lidové noviny (28. 10. 2017)

„Skvělý nápad propojit divadelní festival s nedivadelními lidmi – filozofy, politology... Vše se vším souvisí, divadlo může odrážet nálady a události ve společnosti rychle a citlivě, účinně.“

Jarmila Book ve facebookové diskuzi festivalu Palm Off Fest (12. 10. 2017)

„Doufejme, že podobná setkání se sousedními divadelními kulturami umožní Palm Off Fest i v příštích letech.“

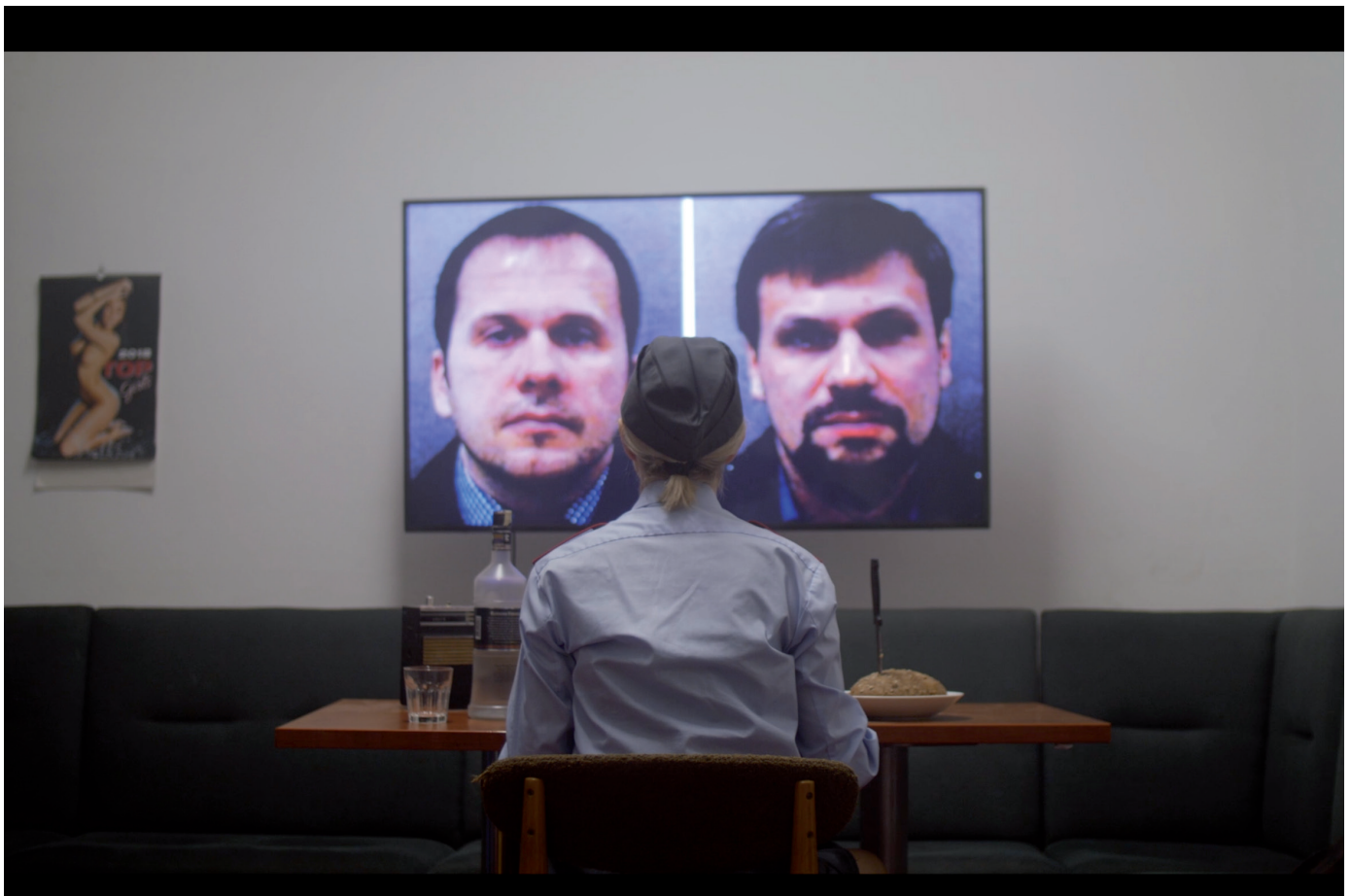
Divadelní noviny (6. 6. 2016)

PALM OFF FEST 2016–2022

Šest festivalových ročníků ve fotografiích

HLAVNÍ PROGRAM

Valeria Schulczová a kol. autorů

24

Pátek 13. 10. 2023 od 19:00
Velký sál Divadla pod Palmovkou
Slavnostní zahájení 7. ročníku
festivalu Palm Off Fest 2023

Slovenské národní divadlo
Bratislava, Slovensko

Příběh, který je už i náš.

Režie: Valeria Schulczová
Dramaturgie: Darina Abrahámová
Scéna: Eva Kudláčková-Ráčová
Kostýmy: Lucia Šedivá
Hudba: Martin Hasák

Premiéra: 21. 5. 2022

Délka představení: 1 hodina a 20 minut bez přestávky

Ve slovenském jazyce s anglickými titulky

Po skončení diskuze s tvůrci

HRAJÍ:

Zuzana Fialová
Branislav Bystriansky
Rebeka Poláková
Ivana Kuxová
Jakub Rybárik

Příběh vychází z reálných událostí. S válkou na Ukrajině jsme objevili nepoznaný strach. Inscenace 24 je o nás všech, o hodnotách, které chceme bránit, o naději, kterou se snažíme najít. O solidaritě a lidskosti. V inscenaci zažijete zpověď herců, stand-up i přímé oslovování diváků herci, kteří si část textů napsali sami. Osudy ukrajinských příchozích, postoje ruské strany, ale hlavně náš vztah k tomu, co se momentálně v Evropě děje, dělají tuto inscenaci výjimečně aktuální. Potřebujeme se posilnit, abychom věděli, že v šílenství dějin nejsme sami. V divadle to dokážeme aspoň na chvíli.

Název inscenace 24 evokuje nejen datum, kdy ruská invaze na Ukrajinu začala, ale má také evokovat počet hodin každého dne, kdy jsme na válku na Ukrajině přinejmenším v jejich prvních dnech mysleli. Pět herců ve vzájemně se prolínající a pestré mozaice lidských osudů zachycuje hned několik silných lidských příběhů – včetně jejich vlastních. Výsostně osobní promluvy herců se tak prolínají se zprávami, rozhovory, novinovými články a informacemi z tisku a televize...

SLOVENSKÉ NÁRODNÍ DIVADLO (SLOVENSKÉ NÁRODNÉ DIVADLO)

Slovenské národní divadlo (SND) je jednou z nejvýznamějších kulturních institucí Slovenské republiky. Dějiny divadla se začaly psát krátce po vzniku Československa, když na podzim 1919 uzavřelo Družstvo SND, které bylo pověřeno realizací idee profesionální slovenské národní divadelní instituce, smlouvu s Východočeským divadlem vedeným Bedřichem Jeřábkem. Jeřábkova společnost provozovala krátce v letech 1920–1922 v Bratislavě pod názvem Slovenské národní divadlo svá činoherní, operní a baletní představení. SND zprvu hrálo svá představení pro počáteční nedostatek slovenských her a překladů, ale i slovensky hovořících herců, český. Počet her ve slovenském jazyce se však rychle zvyšoval – zejména po příchodu režiséra Jána Borodáča v roce 1924. V letech 1932–1938 byl činoherní soubor SND rozdělen na dvě části, českou a slovenskou, které spolu úzce spolupracovaly. Ve třicátých letech se soubor SND i v souvislosti s rozvojem slovenského uměleckého školství dále výrazně profesionalizuje a válečná léta již patří k umělecky významným etapám vývoje SND. V poválečném období dochází spolu s příchodem mladé generace k prosazení moderního inscenačního jazyka a stylu, které (po vynuceném přerušení v „socialisticko realistických“ padesátých letech) vydalo své plody v tzv. Zlaté éře SND v letech 1956–1968, kdy se prosazují nové divadelní postupy inspirované zahraničím, dříve opomíjené autoři a témata a silně herecké a režijní osobnosti. Podobný trend dokázalo SND víceméně udržet

i navzdory politicky a společensky problematickým sedmdesátým a osmdesátým letům, kdy patřilo mezi nejzajímavější kulturní instituce Československa. V posledních letech SND mj. usiluje o vytvoření prostoru a příležitostí pro mladé a slovenské režiséry a herce a zaměřuje se zejména na uvádění současné světové dramatiky a podněcování i vyhledávání slovenských autorů a děl. Zároveň se otevírá také zahraničním tvůrcům, je členem prestižní mezinárodní divadelní organizace ETC a účastní se zahraničních divadelních přehlídek a festivalů.

SND původně působilo v tzv. historické budově SND na bratislavském Hviezdoslavově náměstí, která byla postavena jakožto městské divadlo v roce 1886 podle projektu slavné vídeňské architektonické kanceláře Fellner a Helmer. Tato honosná historická budova sloužila původně jako stagiona pro německé a maďarské divadelní soubory, od roku 1920 v ní po třicet pět let společně sídlily a tvořily soubory činohry, opery i baletu SND. Kapacitně značně nevyhovující podmínky byly částečně vyřešeny v roce 1955, kdy bylo pro potřeby činohry otevřeno nové Divadlo Pavla Országha Hviezdoslava nedaleko historické budovy SND, ve které nadále působily opera a balet. V roce 2007 se všechny soubory Slovenského národního divadla přestěhovaly do nové budovy SND na Pribinovej ulici. Nová prostorná budova SND má sedm podlaží, disponuje více než 2000 místnostmi, třemi hlavními divadelními sály pro představení opery, baletu a činohry a studiovým sálem. Někdejší hlavní sídlo činohry, Divadlo P. O. Hviezdoslava, bylo ministerstvem kultury prodáno městu Bratislava, historická budova SND byla v roce 2021 uzavřena pro nevyhovující technický stav a bude rekonstruována.

„Vstali jsme se slzami v očích a tleskali. Dlouho. Celé divadlo se vyprázdnilo v absolutním tichu. Venku jsem nedokázala promluvit ještě několik minut poté.“

Slavomíra Henčeková, Týždeň, 1. 7. 2022

„Různé pohledy Ukrajinců, Rusů a Slováků ovlivněné historickými událostmi, médií, výkřiky na sociálních sítích nebo cílenou propagandou a sbíráním politických bodů se prolínají s osobními výpověďmi herců (...). První euforie solidarity a pomocí Slováků musela opadnout, abychom zjistili, jací ve skutečnosti jsme,“ poznamenává režisérka Valéria Schulczová. (...) Informační válka na naší půdě je zřejmá. Přicházíme o naše blízké, a nejenom v boji. Rozděluje nás válka. Stavíme mezi sebe ploty vybudované z nenávisli. Obstojí Slovensko v této výzvě?“

Jana Chvostálová, Denník Postoj, 25. 5. 2022

„Inscenaci vnímám jako společensky angažované gesto – jsme společností, která vyznává jisté hodnoty, a proto je nutné jednoznačně odsoudit bezpráví a brutální násilí. Je důležité dát najevo spoluúčasť s oběťmi. Stejně důležité je, že Národní divadlo jakožto erbovní instituce nezůstalo v takové situaci zticha a přineslo inscenaci, která má pevné názorové stanovisko. Apelativnost a aktuálnost tématu navíc může skutečně diváčky zafungovat. To, že jsme v dané situaci bezprostředně ponoření, naléhavost výpovědi ještě zintenzivňuje.“

Zuzana A. Ferusová, KOD č. 8, roč. 16, 2022

William Shakespeare

SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ

Sobota 14. 10. 2023 od 19:00
Velký sál Divadla pod Palmovkou

Divadlo pod Palmovkou
Praha, Česká republika

Je to sen nebo skutečnost? Skutečnost? Pak je to zlej sen...

Překlad: Martin Hilský

Režie: Michal Lang

Dramaturgie: Iva Klestilová

Scéna a kostýmy: Miroslav Kaczmarek

Video design: Natan Berkowicz

Hudba: Sebastian Lang

Pohybová spolupráce: Mačko Prusak

Produkce: Eliška Zemanová

Hlasový poradce: Regina Szymiková

Premiéra 21. 4. 2023

Délka představení: 2 hodiny a 20 minut s přestávkou

V českém jazyce s anglickými titulky

Po skončení diskuze s tvůrci

OSOBY A OBSAZENÍ:

Theseus: František Mitáš

Hipolyta: Rosalie Malinská

Lysandr: Jaroslav Blažek

Demetrius: Jakub Albrecht

Hermie: Pavla Gajdošíková

Helena: Barbora Kubátová

Egeus: Ivan Jiřík

Petr Poříz: Martin Hruška

Mikuláš Klubko: Jan Teplý

Franta Pišťala: Radek Valenta

Tomáš Hubička: Martin Němec

Fortel: David Hirschhorn

Robin Strížlík: Daniel Krečmar

Oberon: Ondřej Veselý

Titanie: Vendula Fialová

Puk: Denny Ratajský

Baubo: Martina Krátká

Elf: Vojtěch Fůlep

Hrášek, Pavučinka, Prášek, Hořčička: Martin Němec, Daniel Krečmar, Rosalie Malinská

Dítě Titanie: Melichar Gojda

Příběh začíná po kruté válce, ve které Theseus porazil v krvavé bitvě královnu Amazonek Hipolytu. A chystá svatbu. Smrt naopak chystá pro svoji dceru Hermii její otec Egeus. Proč? Nechce se provdat za muže, kterého jí vybral, ale za milence Lysandra. Jediným řešením pro zamilovanou dvojici je útěk. Athénský les, ve kterém se ocitnou, ale není bezpečné místo. Vládne v něm Oberon a jeho věrný sluha Puk, s jehož pomocí se snaží Oberon ponížit svoji ženu Titanii. Díky alchymii se to podaří. A baví se tím, jak obcuje s řemeslníkem Klubkem proměněným v osla. I když se svět se svitáním vrátí opět k normálu, všechno vrátit zpět nejde.

Sen noci svatojánské uvádí Divadlo Pod Palmovkou ve zcela originálním vizuálním pojetí. Pomocí videomappingu divák nahlíží do světa snů, strachů a představ.

Před představením inscenace se v rámci festivalu Palm Off Fest uskuteční setkání s básníkem, překladatelem, univerzitním profesorem a badatelem, znalcem Shakespearova díla a alžbětinské Anglie a naším největším překladatelem Shakespearových her Martinem Hilským v kavárně Divadla pod Palmovkou.

DIVADLO POD PALMOVKOU

Počátky Divadla pod Palmovkou (DpP) se datují k srpnu 1948, kdy v Praze vznikla nová divadelní skupina složená z mladých herců. Ti se později přesunuli do dnešní budovy Divadla pod Palmovkou, jejíž divadelní tradice sahají až hluboko do 19. století. V prvních letech se divadlo věnovalo zejména uvádění klasického činoherního repertoáru, ale i nových, společensky angažovaných divadelních her. Později bylo divadlo přejmenováno na Divadlo S. K. Neumanna a stalo se líní významných hereckých a režijních osobností, které podstatně ovlivnily tvář moderního českého divadla. V šedesátých letech dvacátého století pod vedením Václava Lohniského patřilo libeňské divadlo mezi nejsledovanější v zemi a nezřídka otvíralo nové pohledy na možnosti divadelního

umění. Doménou divadla tehdy byl zejména klasický repertoár a hudební komedie, ale také nové západoevropské hry, které zde byly nezřídka uváděny v československé premiéře. Nejvýraznější inscenací této doby byla evropská premiéra *Albeeho hry Kdo se bojí Virginie Woolfové*, pozoruhodné bylo však také *Lohniského znovuoobjevení díla Bertolta Brechta aj. V sedmdesátých a osmdesátých letech patřilo Divadlo S. K. Neumanna mezi špičkovou československá divadla s kvalitním souborem hereckých osobností. Od roku 1990 nese název Divadlo pod Palmovkou a postupně se znovu vypracovalo na jednu z předních a intenzívně sledovaných českých divadelních scén. V roce 2002 zasáhla divadlo katastrofální povodeň, v červnu 2013 se situace opakovala a následně bylo divadlo dva roky rekonstruováno.*

Od 1. září 2013 je ředitelem a uměleckým šéfem DpP režisér Michal Lang, pod jehož vedením byl vybudován nový ambiciózní umělecký soubor. Práce divadla patřila v minulých letech mezi nejčastěji nominované hned v několika anketách divadelních kritiků a v divadelních cenách a řadu prestižních ocenění také získala. Inscenace Divadla pod Palmovkou se úspěšně představily divákům v Německu, Polsku, Litvě, Maďarsku a na Slovensku. V současnosti se DpP zaměřuje především na nové podoby klasických divadelních her a na uvádění her nových, včetně divadelních adaptací, a her autorských. Disponuje dvěma divadelními scénami: Velkou scénou pro 270 diváků a Studiem PALM OFF pro 80 diváků. V roce 2016 Divadlo pod Palmovkou uspořádalo první ročník mezinárodního festivalu divadel střední Evropy Palm Off Fest, který letos pokračuje sedmým ročníkem. V roce 2019 bylo Divadlo pod Palmovkou v rámci Cen divadelní kritiky vyhlášeno Divadlem roku. V roce 2021 se DpP zúčastnilo rozsáhlého projektu mezinárodní spolupráce evropských divadel Face to Faith, v září 2022 uspořádalo pražskou část mezinárodní konference Fóra o budoucnosti kultury a na tuto úspěšnou akci naváže také v roce 2023.

„Inscenace je plná aktualizačních momentů (...) ale také odkazů na různé popkulturní fenomény, ať už se jedná o vizuální stránku a inspiraci filmy, nebo hudbu Sebastiana Langa. Z tohoto pohledu inscenace jasně cílí především na mladé diváky. Jejím nejvýraznějším znakem je explicitní agresivita (jistě nikoliv náhodou připomíná struktura některých scén krutost počítačových her). Násilí fyzické i psychické se objevuje ve vztazích, a to jak v rovině lidské, tak pohádkové. (...) Svatojánské noci vládne temnota či aspoň matně příšeří a z komedie se ta stává hořké existenciální drama. Lehce pochmurné je i závěrečné svatební veselí, kdy všichni jakoby prožívali kocovinu po divokém večírku. Je tedy tohle sen lidstva počátku 21. století?“

Jana Soprová, Lidovky.cz, 3. 5. 2023

„Je to naléhavá, krutě žertovná podívaná. (...) *Sen noci svatojánské* na Palmovce je šťastným spojením aktuálního čtení více než čtyři stovky let staré hry s principy alžbětinského divadla. Závisí na každém, kolik vrstev a odkazů dokáže dešifrovat, anebo jestli se nechá strhnout čirou divadelností.“

Marcela Magdová, Aktuálně, 27. 4. 2023

„Inscenace Shakespearova *Snu noci svatojánské* v režii Michala Langa fascinuje především po vizuální stránce. Tajemně bujarý sen o spletených vztazích čtyř mladých Athéňanů, jimž navíc životy komplikují intriky nadpřirozených bytostí, si můžete nechat zdát v Divadle pod Palmovkou.“

Eliška Hankovcová, Deník N, 3. 5. 2023

Petru Hadârcă, Mariana Onceanu

SIBIŘSKÉ SPISY

Neděle 15. 10. 2023 od 19:00
Velký sál Divadla pod Palmovkou

Národní divadlo Mihaie Eminesca
Kišiněv, Moldavsko

Představení připomínající pokusy o vyhlazení Rumunů během sovětské okupace Besarábie. Založeno na vzpomínkách obětí komunistického režimu Ecateriny Chele, Margarety Spânu-Cemârtan a Iona Morary.

Režie: Petru Hadârcă
Scénografie: Irina Gurin
Choreografie: Irina Slobodeanuc
Videoprojekce: Ian Onică
Scénické boje: Oleg Mardari
Videosekvence: OWH Studio

Premiéra 7. 7. 2019
Délka představení: 2 hodiny bez přestávky
Představení je určeno divákům 16+!
V rumunském jazyce s českými a anglickými titulky
Po skončení diskuze s tvůrci

Několika cenami ověřená inscenace vychází z reálných událostí, ke kterým docházelo v meziválečném období na území tehdejšího Sovětského svazu. Velká čistka rozpoutaná Stalinem ve 30. letech minulého století se výrazně dotkla společnosti besarabských Rumunů. Teror, který sovětský vůdce rozpoutal, znamenal zmaření několika desítek tisíc životů obyvatel dnešního Moldavska. S jeho následky se tamní společnost vyrovnává dodnes.

Režisér Petru Hadârcă, který materiály k inscenaci shromáždil déle než 10 let, k tématu *Sibiřských spisů* uvedl následující: „S hrůzou jsem zjišťoval, že vedle nás, pionýrů a komsomolců, kteří vesele recitovali ódy na Lenina a stranu, žijí lidé, kteří mlčky trpí, tiše oplakávají své rodiče, sestry a bratry, prarodiče, přátele zavražděné nenávisným a zvráceným systémem, který vytvořili ti, které jsme tak bezděčně oslavovali. Netušil jsem, že v mnoha domovech pomalu umírají moji krajané, že umírají pomalu, tichým a neopětovaným žalem. Inscenace je o tomto nesmírném lidském utrpení, ale také o síle boje a odporu tváří v tvář zdánlivě nekoněčnému zlu. Je ale také o těch, kteří se snažili bojovat a bránit své rodiny, bránit způsob života, který měli a milovali, dokud nepřišli „osvoboditelé“.

NÁRODNÍ DIVADLO MIHAIE EMINESCA (TEATRUL NAȚIONAL MIHAI EMINESCU)

Národní divadlo Mihaie Eminesca (TNME) je veřejná kulturní instituce Moldavské republiky se statutem národního divadla. Navazuje na tradice Národního divadla v Kišiněvě, první divadelní instituce v Besarábii (historický název pro území dnešního Moldavska) hrající v rumunském jazyce a vlajkové lodi kulturního prostoru mezi Prutem a Dněstrem, které bylo slavnostně otevřeno 6. října 1921 na základě rozhodnutí rumunské vlády. Od doby svého založení prošlo divadlo řadou reorganizací, několika politickými režimy a také státy – Rumunskem (1918–1940 a opět v letech 1941–1944), Sovětským svazem (1940–1941 a opět v letech 1944–1991) a Moldavskou republikou (od roku 1991 do současnosti). Význam TNME přitom často přesahoval oblast divadelního umění: většina obyvatel Moldavska sice hovoří rumunsky, ale sovětský režim změnil původní latinku na azbuku a násilně jazyku užívanému na území Moldavska vnutil název „moldavština“. Umělci hovořící literární rumunštinou byli sovětským režimem pronásledováni, rumunští autoři byli zakázáni nebo měli omezený náklad. V těchto podmínkách bylo TNME místem „kulturního odporu“ i platformou, která v daných podmínkách usilovala o historickou spravedlnost a zachování historické paměti.

OSOBY A OBSAZENÍ:

Ecaterina Chele: Olga Triboi
Margareta Spânu-Cemârtan: Draga-Dumitrița Drumi
Lealea Cojocar: Olesea Sveclă
Ion Moraru: Dan Melnic
Dora: Diana Decuseară
Babička Sofie Spânu: Anișoara Bunescu
Děda Pintilie Oloinica: Nicolae Darie
Gheorghe Cucu / Brigadýr Berzinev / Terziev: Alexandru Leancă
Semionova / Lékařka: Angela Ciobanu
Valentina Gafencu / Maria: Ana Tkacenko
Saveta / Deportovaná žena: Doriana Zubcu-Marginean
Máma Zinovie Moraru / Deportovaná žena: Tatiana Saenco
Nicon / Karzubâi / Josas Lukštas: Petru Oistric
Politický komisař / Sovětský nacionalista / Kiselev: Ion Mocanu
Gríša / Profesor / Vězeň: Ghenadie Gálcă
Constantin Chele / Limon / Petre Lungu / Andreico: Alexandru Pleșca
Tankista / Vasile Terehov: Valentin Zorilă
Nicolae Spânu / Mikola / Vězeň: Iurie Focșa
Melikian / Menekest / Ředitel školy / Voják: Mihai Zubcu
Dítě Margaretu Spânu: Sofia Oistric
Lealea Cojocar jako malé dítě: Iana Onică
Dítě: Bianca Onică
Vesničané, vězni, duchové v choreografii: Rusanda Radvan, Corina Rotaru, Igor Babiac, Vlad Ropot, Petru Marginean, Nicu Ciumașu

První etapa profesionálního rumunského divadla v Kišiněvě trvala jen něco málo přes deset let: v roce 1935 bylo Národní divadlo v Kišiněvě na základě nařízení rumunské vlády z finančních důvodů zrušeno. Další etapa činnosti divadla začala po připojení Besarábie k SSSR, kdy bylo v Kišiněvě založeno Moldavské státní divadlo Moldavské sovětské socialistické republiky (od roku 1954 neslo divadlo název Moldavské akademické hudebně-dramatické státní divadlo A. S. Puškina). V bezprostředně poválečných letech se repertoár divadla omezoval výhradně na hry překládané z ruštiny, které odpovídaly konzervativnímu „socialistickému realismu“. Postupně, zejména pak v šedesátých letech minulého století, se však na jeviště TNME dostávají také díla soudobých autorů, jejichž uvedení byla obecenstvem vnímána jako akt občanské odvahy. V roce 1988 se však divadlo kvůli závažným neshodám v souboru propadlo do hlubokého kolapsu, který vyvrcholil pětiletým uzavřením budovy kvůli její opravě. Divadlo se po dobu rekonstrukce proměnilo na studiovou scénu pod vedením Victora Ciutaca a přijalo do svého názvu jméno rumunského romantického básníka Mihaie Eminesca. V červenci 1994, po skončené rekonstrukci divadelní budovy, bylo divadlo oficiálně nazváno Národním divadlem Mihaie Eminesca.

TNME dnes má stálé sídlo v historické divadelní budově postavené v neoklasicistním stylu v letech 1931–1932. Z uměleckého hlediska se dnes TNME zejména snaží respektovat rovnováhu mezi tradičními a inovativními jevištními prostředky.

„Evokace utrpení těch, kteří měli tu smůlu a byli deportováni na Sibiř nebo na Kavkaz, propojuje čas vzpomínek a současnost se silou brutálního dramatu. Slovní spojení ‚výstava paměti‘, které použil Sorin Crișan ve své knize *Divadlo a vědění*, v níž je obsažena podstatná studie divadla Tadeuse Kantora, zejména *Mrtvé třídy* jakožto divadla paměti, lze podle mého názoru v mnohém vztáhnout i na představení Petru Hadârcă. Také zde není prioritou rekonstrukce událostí, ale svědectví ve smyslu osvobození od hrůzné zkušenosti a paměti národa. (...) Churchill řekl (parafrázuji), že bychom se měli dívat do minulosti, abychom viděli budoucnost. *Sibiřské spisy* jsou znepokojivě aktuálním představením, v němž se herci organicky doplňují, plynule přecházejí od jedné postavy ke druhé a přínos každého z nich celému souboru je pozoruhodně silný.“

Dana Pocea, contemporanul.ro, 12. 5. 2020

„*Sibiřské spisy* jsou šokující, mluví samy za sebe, odhalují dlouhý řetězec utrpení, které prožili Besarabci včetně svých dětí, jejich konkrétní osudy zničené pod rouškou falešných hesel, a když ne teď, tak snad později zapůsobí na Staliny otevřené či tiché obdivovatele. Žádný ideál, žádný ‚úspěch‘ nemůže ospravedlnit ničící zločiny.“

Nicolae Negru, ziarulnational.md, 23. 12. 2019

„Nemstěte nás, ale nezapomňte! je leitmotivem inscenace (...) *Sibiřské spisy* nejsou jen inscenací o vyhnanství statisíců Besarabců bez zinscenovaného soudu, ale také drsnou zkušeností z gulagu; jsou koncentrovaným dokumentárním vyjádřením vášně i touhy po svobodě v protikladu k přehnané glorifikaci zrádného násilí a vyvolávání nenávisti v SSSR, teroristickém státě, o jehož znovuvytvoření sní krvavá kremelská Socha svobody (...) Zrádné experimenty sociálního inženýrství, které měly vytvořit nového člověka, koncipovaného jako ideálního (fašistického/komunistického) občana, fyzicky, psychicky a eticky dokonalého, žalostně selhaly, duch solidarity však rostl úměrně teroru.“

Larisa Turea, tnme.md

SNADNÉ VĚCI

Pondělí 16. 10. 2023 od 19:00
Za oponou Velkého sálu Divadla pod Palmovkou

Divadlo Stefana Jaracze v Olštýně
Olštýn, Polsko

Je možné zachytit rozpor mezi existencí herečky na divadle, ženy ve světě a postavením ženy vystavené různým tlakům a úhlům vidění?

Režie: Anna Karasińska

Premiéra 12. 4. 2021

Délka představení: 55 minut bez přestávky

V polském jazyce s českými titulky

Po skončení diskuze s tvůrci

HRAJÍ:

Milena Gauer

Irena Telesz-Burczyk

Nebude to obyčejné představení, sama režisérka ho raději nazývá projektem, a diváci se v něm setkají se dvěma charismatickými, oblíbenými a oceňovanými herečkami: Irenou Telesz-Burczyk a Milenou Gauer. Obě umělkyně mají s jevištěm bohaté zkušenosti, ztvárnily mnoho hlavních rolí a v průběhu let dokázaly, jak rozdílné může být jejich herectví. Tentokrát však herečky dostaly zcela neobvyklé úkoly a postupovaly zcela jinak. Neměly k dispozici hotový text a vše vznikalo během procesu zkoušek – vzniklo tak něco netradičního, co se vymyká divadelním schémátům. Herečky pod vlivem různých situací a pohledů rekonstruuji podoby svých těl a osudů. Představení postupně přechází z klasické divadelní situace do situace performativní, triumfálně navrácí účinkujícím a jejich tělům subjektivitu a umožňuje jim zahlédnout sama sebe mimo ustálená schémata.

Inscenace získala v roce 2022 jednu z hlavních cen na největším polském mezinárodním divadelním festivalu Božská komedie v Krakově. Režisérka inscenace Anna Karasińska patří mezi nejuznávanější polské režisérky mladé generace.

DIVADLO STEFANA JARACZE V OLŠTÝNĚ (TEATR IM. STEFANA JARACZA W OLSZTYNIE)

Divadlo bylo založeno v roce 1925 jako dar občanům Allensteinu (německý název města Olštýn založeného ve středověku Řádem německých rytířů) na oslavu výsledků plebiscitu z roku 1920, kterým se město připojilo k Německu. Odtud pocházel původní název divadla „Der Treudanktheater“ (německy „Divadlo Vděčnosti za věrnost“), pod kterým působilo až do roku 1945. V tomto období byly na repertoáru divadla vedle německy hrané činohry také opera a opereta (rovněž uváděné v německém jazyce). Dne 18. listopadu 1945 se divadlo poprvé prezentovalo jako polská scéna pod názvem Teatr Warmii i Mazur (tedy pojmenované podle názvu krajů, jejichž střediskem město Olštýn je). V obtížných místních poválečných podmínkách tehdy byla uvedena hra Gabriely Zapolské Morálka paní Dulské v režii Artura Młodnického. Od roku 1946 nese olštýnské divadlo ve svém názvu jméno významného polského herce a divadelního organizátora Stefana Jaracze.

Divadlo kromě působení na olštýnské scéně vykonávalo také zájezdovou činnost v regionu a v sousedních vojvodstvích. Do roku 1975 provozovalo také scénu v nedalekém městě Elbląg. Účastnilo se také celostátních festivalů a přehlídek i festivalů zahraničních. Až do konce šedesátých let minulého století přitom mělo olštýnské divadlo charakter provinční scény, postupně se mu však dařilo tento rozměr výrazně přerůst. V 90. letech 20. století se v olštýnském divadle např. uváděla také představení pro děti a hudební pořady kombinující slovo s hudbou, tancem a zpěvem.

V roce 1991 byla při divadle založena Vyšší odborná škola herecká Aleksandra Sewruka se zaměřením na činoherní herectví, která výrazně napomohla dalšímu rozvoji olštýnského divadla. V roce 2006 získalo Divadlo Stefana Jaracze v Olštýně status národní kulturní instituce a stalo se tak prvním kulturním subjektem tohoto typu v severovýchodním Polsku. V roce 2013 byla dokončena modernizace a přístavba divadelní budovy a vznikla nová Scéna Margines. Velká scéna olštýnského divadla byla přestavěna, zrekonstruována byla také Komorní scéna. Vzniklo nové přímé propojení mezi divadlem a budovou vyšší herecké školy, která také disponuje divadelním sálem (Scéna u Sewruka). Vedle běžné repertoárové činnosti pořádá Divadlo Stefana Jaracze během divadelní sezony tři divadelní festivaly: Olštýnské divadelní setkání, Mezinárodní divadelní festival VIA CARPATIA a Plenérový festival na gotických hradech. Dalším, neméně důležitým prvkem programové strategie divadla je program divadelního vzdělávání, který se snaží přivést diváky k aktivnímu prožívání divadla, cyklus „Performativní čtení“, který představuje texty širší veřejnosti neznámých autorů a díla autorů z Warmie a Mazur, nebo akce „Divadelní honička“, v rámci které studenti středních škol získávají pod vedením herců olštýnského divadla divadelní zkušenosti.

„Na téměř prázdném jevišti využívají své životní a herecké zkušenosti, tichým, ale rozhodným hlasem a úspornými gesty zvou diváky ke společnému zážitku a překvapují je silou očístného humoru. S mistrovskou precizností a estetickým minimalismem, který je pro její tvorbu typický, vytvořila Anna Karasińska jedinečné umělecké dílo. *Snadné věci* slouží jako kritická reflexe zobrazování reality a dekonstrukce společenských mechanismů a narativů patřících k tradičnímu divadlu. To je možné díky jedinečné zkušenosti hereček, které představení spoluvytvářejí. Zaměřuje naši pozornost na možnost odporu vůči světu, který nabízí solidarita a vzájemná podpora žen v divadle.“

ze stanoviska poroty festivalu Božská komedie, e-teatr.pl, 15. 12. 2022

„Karasińska se nebojí ticha. Čerpá z napětí mezi herečkami, které nevzniká ani tak z příběhů, které vyprávějí, ale z jejich ukotvení v konkrétních tělech, nastavení v prostoru, gestech a slovech starší herečky opakovaných později mladší; a konečně v nečekaně načrtnuté vizi smrti, jejíž příznak se nad divadlem této režisérky často vznáší. Milena Gauer i Irena Telesz-Burczyk si obrátě uvědomují divadelní formu a pečlivě ladí svůj jevištní projev – i když jsou jejich repliky směšné nebo tragikomické.“

Witold Mrozek, Dwutygodnik.com, 1. 2. 2022

„Užití ženského pohledu ve *Snadných věcech* je prostorem pro učení se plnému vidění sebe sama i druhých, pro výměnu ženských zkušeností a profesionálních kompetencí v horizontálním vztahu, pro revizi dějin polského divadla, které se zralým způsobem zapisuje do hnutí #metoo v divadelních kruzích, a konečně pro (sebe)kritiku instituce a reprezentace žen na jevišti a pro postulování pozorného naslouchání ženám a rozšiřování divadelní imaginace. Inscepace A. Karasińskiej ukazuje směr změny, sen o bezpečném divadle bez násilí, které bude depozitářem ženských zkušeností zachycených, alespoň prozatím, ženami. Nový pohled na divadlo potřebuje více témat, rozptýl a posuny, potřebuje bdělé oko a citlivý jazyk. Nebude snadné je získat, ale stojí za to se o to pokusit.“

Jowita Mazurkiewicz, Dialog, 9. 9. 2022

Fotografie: Klaudyna Schubert

Fotografie: Wojciech Habdas

Jeton Neziraj

PROJEKT HANDKE

ANEB SPRAVEDLNOST

PRO PETEROVY BLBOSTI

Středa 18. 10. 2023 od 19:00
Za oponou Velkého sálu Divadla pod Palmovkou

Divadelní soubor Qendra Multimedia
Priština, Kosovo

Proč je oceňováno a oslavováno umění, které překračuje hranice základní slušnosti, humanismu a etiky?

Režie: Blerta Neziraj
Dramaturgie: Biljana Srbijanovic (SRB)
Umělecká spolupráce: Alida Bremer (CRO/DE)
Scéna: Marija Kalabic (SRB)
Hudba: Gabriele Marangoni (IT)
Choreografie: Gjergj Prevazi (AL)
Kostýmy: Blagoj Micevski (MKN)
Lighting design: Yann Perregaux (CH)
Sound design: Leonardo Rubboli (IT), Tempo Reale
Asistent režie: Sovran Ndrecaj (KS)
Produkce: Aurela Kadriu (KS)
Asistent výtvarníka kostýmů: Flaka Rrustemi (KS)

Premiéra 3. 6. 2022

Délka představení: 1 hodina a 10 minut bez přestávek

Představení je určeno divákům 16+!

V anglickém jazyce s českými titulky

Po skončení diskuze s tvůrci

Projekt Handke aneb Spravedlnost pro Peterovy blbosti uvádějí Qendra Multimedia (Kosovo) ve spolupráci s Mittelfest & Teatro della Pergola (Itálie), Theater Dortmund (Německo), Národním divadlem Sarajevo & International Theater Festival – Scene MESS (Bosna a Hercegovina).

Kde pro umělce končí svoboda projevu a začíná potřeba být politicky uvědomělý? Můžeme tvořit umění, aniž bychom byli necitliví? Můžeme oddělit umění od umělce? Ústředním tématem inscenace je kontroverzní rozhodnutí udělit rakouskému spisovateli Peteru Handkemu čestný titul laureáta Nobelovy ceny za literaturu, a to navzdory jeho dobře zdokumentované podpoře Slobodana Miloševića.

Projekt Handke aneb Spravedlnost pro Peterovy blbosti je inscenací o spisovateli, který svými knihami a názory fabuloval a převracel fakta o válkách v bývalé Jugoslávii, podněcoval a podporoval ideologii „spálené země“ a dokázal opěvovat militantní básníky a filmaře proměněné v „inženýry genocidních projektů“. Během pohřbu válečného zločince Miloševića řekl Handke, že „nezná pravdu“, a proto je „blízko Miloševića, blízko Srbska“ a přirovnal utrpení Srbů k utrpení Židů za nacismu...

Před těmi ruskými umělci, kteří tak či onak dnes podporují Putina a válku, se v Evropě rýsuje červená čára. Mezitím se ovšem Handke a evropští „handkisté“ nadále volně pohybují navzdory osmi tisícům hrobnů obětí ze Srebrenice. Jak to krásně vyjádřil profesor londýnské univerzity Eric Gordy: „Handke je kýč“. Ale pak je Nobelova cena pro něj také kýč. Kýčem jsou vlastně i Handkeho příznivci. A konečně, evropské pokrytectví je samo o sobě tím největším kýčem...

HRAJÍ:

Arben Bajraktaraj (FR)
Ejla Bavecic (BiH)
Adrian Morina (KS)
Klaus Martini (IT)
Verona Koxha (RKS)
Anja Drljevic (MNE)

QENDRA MULTIMEDIA

Qendra Multimedia je kulturní organizace se sídlem v kosovské Prištině. Zaměřuje se především na současné divadlo a literaturu. Skupina je v současnosti považována za jednu z nejzajímavějších a nejprovokativnějších divadelních společností v jihovýchodní Evropě. Qendra Multimedia byla založena v roce 2002 skupinou mladých umělců, jejichž cílem bylo vytvořit alternativní jazyk současné umělecké tvorby, který by se srozumitelně a přitom s fantazií zabýval aktuálními politickými a sociálními otázkami. Qendra Multimedia produkuje a koprodukuje živá a inovativní divadelní představení i literární a kulturní akce pro domácí i mezinárodní publikum. Klíčové jsou pro práci skupiny Qendra Multimedia umělecké výměny a kooperace s mezinárodními partnery. Vedoucím skupiny je oceňovaný dramatik, jehož hry byly přeloženy do mnoha jazyků, a někdejší umělecký šéf Kosovského národního divadla Jeton Neziraj a kmenovou režisérkou divadelní skupiny je jeho žena, oceňovaná divadelní režisérka Blerta Neziraj.

Skupina Qendra Multimedia od roku 2002 realizovala více než 100 uměleckých projektů v Kosovu, ale také na dalších místech Evropy, USA a Afriky. Komunita spolupracujících umělců/expertů sdružených v rámci Qendry Multimedia vytváří vlastní umělecké akce, ale zároveň také produkuje a zprostředkovává umělecké příležitosti pro ostatní. Činnost Qendra Multimedia se úspěšně představila v rámci více než 100 zahraničních představení a také na mezinárodních divadelních přehlídkách a festivalech. O práci skupiny se hojně a s uznáním psalo v mezinárodním tisku.

V současné době má skupina Qendra Multimedia na repertoáru 22 divadelních inscenací, projektů a divadelních performancí. Jejich součástí jsou nekompromisně pojeté parafráze na klasická díla, která jsou aplikována na současnou politickou a společenskou situaci, dramatické, autorské a projektové novinky, ale např. také Nezirajova verze Audience Václava Havla. Qendra Multimedia v Prištině již třináctým rokem ve spolupráci se zahraničními partnery pořádá mezinárodní literární festival POLIP (<https://polipfestival.wordpress.com>). Projekt Handke aneb Spravedlnost pro Peterovy blbosti navazuje na úspěšné turné souboru Qendra Multimedia s představením Balkan Bordello, které se hrálo na mnoha místech jihovýchodní Evropy a také v legendárním newyorském divadle La MaMa.

„Na pohřbu Slobodana Miloševića se BDSM herci vzrušují při Handkeho pohřební liturgii. Kapitán Hook s holubičími křídly se postaví Petru Panovi, který má netopýří křídla a ovládá nebezpečný hák. To jsou jen některé z nejintenzivnějších momentů hry *Projekt Handke aneb Spravedlnost pro Peterovy blbosti*, kterou napsal kosovský autor Jeton Neziraj, německou kritikou definovaný jako ‚Kafka Balkánu‘, a kterou režírovala Blerta Neziraj. (...) Jestliže byl potlesk při premiéře v kosovském hlavním městě Prištině dlouhý – a já se k němu rád připojil – bylo to i díky silné ozvěně textu o vztahu mezi dosud zapomenutými balkánskými válkami a tou současnou na Ukrajině.“

Corriere della Sera (Itálie)

„Neziraj je všeobecně považován za kosovského národního dramatika, něco jako Václav Havel pro Československo. Neziraj totiž sdílí Havlovu vrozenou hravost i povědomí o krutých byrokratických absurditách – to vše přitom slouží jako tenká maska autorovy zuřivosti. Hravost i krutost přitom vystřelují v záblescích a konfliktech jako ohňostroj také v inscenaci Blerty Neziraj. Autor a režisérka společně proměňují svoji zuřivost v umělecký pojetí.“

Steven Leigh Morris, Stage Raw (Los Angeles, USA)

„Je to hra pro ty, kteří jsou vnímaví k fašismu a k lidskému neštěstí. K psaní hry na téma intelektuální a ideologické proměny inspiroval autora jeden z nejuznávanějších evropských spisovatelů, za nímž – ‚zoela nedopatřením‘ – stále zůstávají skvrny krve. Přestože procházel válečnými poli, neodnesl si z nich nic jiného než názory, které v Srbsku kapitalizoval do té míry, že by zde brzy mohlo dojít i k jeho církevní kanonizaci, jak *Projekt Handke* předpovídá. (...) Z Petera Handkeho, který kdysi žasl nad Petrem Panem, se tak stává kapitán Hook, který nyní používá svoji smrtící protězu jako nástroj k vytváření světů zla.“

Saša Ilić, Peščanik (Srbsko)

KONCERT SKUPINY DUNAJ & ZA VODOU ANSÁMBL

Pátek 20. 10. 2023 od 19:00
Velký sál Divadla pod Palmovkou

Hudební skupina Dunaj byla součástí brněnské alternativní scény v 80. a 90. letech. V roce 2018 obnovila svoji činnost a na podzim roku 2022 vydala po 26 letech nové studiové album *Dunaj Za vodou*. Nyní přichází s novým programem, který obsahuje jak nové písně tak i osvědčené „dunajovky“. Koncert Dunaje v Divadle pod Palmovkou bude výjimečný tím, že základní tříčlennou sestavu skupiny doplní oba hudební producenti tohoto alba - Petr Ostrouchov (dříve Sto zvířat, nyní Blue Shadows) a Ondřej Mikula (Aid Kid, Zvíře jménem Podzim, Kittchen) a přidá se také zpěvačka Bára Zmeková. Stejný koncert se zatím v roce 2023 konal pouze na festivalu Colours of Ostrava.

Dunaj

Hudební skupina alternativního směru Dunaj byla založena v roce 1989 v Brně. Hudební projev kapely vykrytalizoval od klasičké big-beatu 80. let minulého století do originální hudební podoby, která byla zpočátku z nedostatku vhodnějších termínů klasifikována jako „art rock“ a později se pro ni ujalo označení „brněnská alternativa“, které zahrnovalo brněnské kapely tvořící v podobném stylu. Ve tvorbě skupiny je vedle big-beatového základu patrný také vliv hudebního minimalismu, punku a v začátcích také „pražské nové vlny“. Autory často obrazivých a originálně poetických textů byli výtvarník Vladimír Kokolia, Karel David, Pavel Fajt a Vladimír Václavek. Skupina se těšila značnému renomé a popularitě a odehrála řadu koncertů také v zahraničí. V roce 1997 však ukončila svoji intenzivní činnost pro neshody uvnitř kapely – stalo se tak v době, kdy byl Dunaj z hlediska popularity de facto na vrcholu. Naděje na možné budoucí obnovení činnosti původní sestavy skupiny vzaly definitivně za své v roce 1998, když ve čtyřiceti třech letech zemřel frontman skupiny Jiří Kolšovský. V roce 2018 se však zbývající členové skupiny sešli při natáčení filmu *Dunaj vědomí* a rozhodli se Dunaj obnovit. Pěvecké party zesnulého Jiřího Kolšovského převzal Vladimír Václavek a comeback skupiny se stal jednou z nejsledovanějších událostí českého hudebního světa v minulém roce.

Diskografie Dunaje:

Dunaj a Bittová, 1988
Rosol, 1991 a 2001
Dudlay, 1993
IV., 1995
Pustit musíš, 1995
Lalalai, 1996
Za vodou, 2022

DOPROVODNÝ PROGRAM

VÝSTAVA CONSTELLATION UNDERDOGS

Galerie Světova 1 (Světova 1, Praha 8)

Otevírací doba galerie: úterý až sobota 14:00 – 18:00

**Komentované prohlídky: úterý 17.10. v 15:00 v angličtině
a čtvrtek 19. 10. v 17:00 v češtině**

Vstup zdarma

Výstava Constellation Underdogs představí čtyři fragmenty ze čtyř neziskových mimopražských uměleckých prostorů, které se mohou zdát stejně vzdálené jako hvězdy na noční obloze. Skrze výstavu se ponoříme do zkoumání významu těchto prostor jako klíčových pilířů ve strukturách našeho kulturního prostředí. Zastavujeme se nad těmito střípky různých pohledů na tvorbu, abychom vedli reflexi našich současných stavů a vzájemný dialog nad mnohostrannými tématy, jako jsou potřeba udržitelnosti, rovnováhy a harmonie.

Galerie Světova 1

Galerie se nachází ve stejnojmenné ulici v sousedství Divadla pod Palmovkou. SVĚTOVA 1 je neziskový umělecký prostor a platforma zaměřující se na současná, queer a sociální témata. Jde o holistickou entitu vedenou umělci*umělkyněmi, která prostřednictvím výstav a veřejných programů reaguje na aktuální dění ve Světě. Není důležité jen to, co prezentujeme, ale také jak – usilujeme o to být uměleckým, vzdělávacím i výzkumným institutem. Naším cílem je naplno se vyjádřit, dosáhnout celkové udržitelnosti a nabídnout útočiště těm, kteří*kteří ho potřebují.

www.svetova1.cz

S1

VÝSTAVA AKAD. MAL. TEODORA BUZU TRANS ACTION

Foyer Velkého sálu Divadla pod Palmovkou

Vernisáž 13. 10. 2023 od 17:00

**Výstava je přístupná během představení
od 13. 10. 2023 do 20. 10. 2023**

Původem moldavský umělec Teodor Buzu (nar. 3. 5. 1960) představí v rámci Palm Off Festu svou v pořadí 99. autorskou výstavu. Jeho jedinečný svět barev v sobě spojuje moldavskou i rumunskou kulturu, vzdělání na Charkovské akademii umění a designu i život trávený v českém historickém městě Tábor. Převážnou část jeho díla tvoří právě barevné akvarely, vždy s reálným detailem a v originální symbióze. Jeho díla se dosud úspěšně představila na 125 kolektivních výstavách a získala řadu ocenění, mj. Rumunský státní řád Comandor, 2003), Hlavní cenu mezinárodní výtvarné soutěže (Passau, Německo, 2004), Cenu Intersalonu AJV (České Budějovice, Česká republika, 2004), cenu In recognition of outstanding creative excellence (Dubaj, Spojené arabské emiráty, 2005), Cenu Národní Galerie Moldavska na Mezinárodním Bienále Malby 2013 (Kišiněv, Moldavsko), Medaili Mihaie Grecu, Uniunea Artistilor Plastici din Republica Moldova (Moldavsko, 2021), První cenu v mezinárodní výtvarné soutěži BRÂNCUSI. MOTIVE ȘI SIMBOLURI (Târgu Jiu, Rumunsko, 2022). Teodoru Buzovi byl také udělen čestný titul Maestru în Artă (Mistr umění) prezidentkou Moldavska Maiou Sandu (Moldavsko, 2023).

Sám tvůrce o sobě a o svém životě uvádí: „Narodil jsem se v úterý a dobře jsem udělal. Jako dítě jsem pásl husy, pak krávy a to mi ukázalo, že život je krásný. V deseti letech jsem se dostal na uměleckou školu. Na škole jsem pochopil, že obraz má dvě stránky: tu, co vidíš, a tu, která je skryta v malbě. Po škole jsem se dostal na Akademii výtvarných umění. Ve vlaku Oděsa – Charkov jsem potkal svou ženu, se kterou máme dva syny. Sloužil jsem rok a půl v sovětské armádě. Kdo sloužil v sovětské armádě, ten se v cirkusu nesměje. A tady v Čechách jsem pochopil, že svět patří především těm, co chtějí. Jsem realista, věřím na zázraky.“ Kurátorka Sbírký moderního umění Národní galerie v Praze Svetlana Michaljšová pak o díle Teodora Buzu uvedla: „V jeho tvorbě se hodnoty východní a středoevropské kultury spojují do jedinečné symbiózy. Barevná citlivost a teplota besarabského optimismu doplňuje neopakovatelným způsobem odměřenost středoevropského myšlení. Značnou část díla Teodora tvoří akvarely, esenciálně shrnující talent autora, v kterém se vášně a delikátnost plynule střídají.“

Vernisáž spojená s připitkem moldavským vínem bude doprovázena tóny keltské harfy a violoncella dua Bárka.

Teodor Buzu: Růže našich předků

SETKÁNÍ S PŘEKLADATELEM MARTINEM HILSKÝM : BLÍZKÉ I VZDÁLENÉ SVĚTY WILLIAMA SHAKESPEARA

Kavárna Divadla pod Palmovkou

Sobota 14. 10. 2023 od 16:30

Setkání s básníkem, překladatelem, univerzitním profesorem a badatelem, znalcem Shakespeareova díla a alžbětinské Anglie a našim největším překladatelem Shakespeareových her Martinem Hilským, bude nevšední příležitostí nahlédnout na dílo jednoho z nejhranějších evropských dramatiků z nečekaných úhlů pohledu. Jaké světy vlastně William Shakespeare ve svých hrách zobrazuje, čím jsou nám dnes blízké a čím naopak vzdálené? Jaké problémy a témata k řešení to přináší překladateli do současného jazyka? Jak Shakespeare pracuje s tématy snů, kouzel, magie či s pohádkovými motivy? Jak ve svých hrách pracuje s „efektem“ prolínání a vzájemného ovlivňování světů lidí a nadpřirozených bytostí? Jakou roli hrají a jaké podoby nabývají v Shakespeareových hrách postavy čaroděnic? Jak vnímá Shakespeare ve svých dílech ženu a jaké jsou vlastně Shakespeareovy ženské postavy? Proč je Shakespeare považován za autora v českých zemích zdomácnělého až do té míry, že bývá považován za jeden z pilířů českého divadla? Výjimečná příležitost setkat se s dílem Williama Shakespeara a osobností jediného českého překladatele kompletního Shakespeareova díla, Martinem Hilským, proběhne v den představení Shakespeareovy hry *Sen noci svatojánské* v Divadle pod Palmovkou.

Martin Hilský

Narodil se v roce 1943 v Praze do rodiny architekta Václava Hilského a japanoložky Vlasty Hilské, která původně vystudovala anglistiku. Roku 1960 maturoval na gymnáziu, poté pokračoval na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy (FF UK) studiem kombinace oborů anglický jazyk–čeština. V průběhu studia opustil češtinu a přešel na hispanistiku, kterou absolvoval v roce 1966, o rok dříve zakončil studia anglistiky. Od druhého ročníku vysokoškolského studia tlumočil pro ministerstvo kultury. Po promoci nastoupil jako pedagog na katedru anglistiky FF UK. V květnu roku 1968 vyhrál konkurz na roční doktorandské studium na Oxfordské univerzitě v pozici mladšího vědeckého pracovníka v Linacre College. Po návratu z Oxfordu se vrátil na pracoviště FF UK, kde se věnuje pedagogické a vědecké činnosti doposud. Vedle práce na akademické půdě začal od roku 1973 překládat (mj. díla T. S. Eliota, J. Steinbecka, D. H. Lawrence, P. Shaffera, J. M. Synge aj.), vytvářet lektorské posudky či psát zasvěcené předmluvy a doslovy knih pro nakladatelství zaměřené na vydávání překladů zahraničních autorů Odeon. První překlad díla Williama Shakespeara vytvořil Martin Hilský v roce 1983 – jednalo se o *Sen noci svatojánské*. Je dosud jediným překladatelem, který do češtiny přeložil kompletní Shakespeareovo dílo. Hilského překlady jsou vysoce ceněné zejména pro překladatelův mimořádný cit pro jazyk, hlubokou znalost souvislostí a také pro divadelní možnosti, které nabízejí. Hojně jsou proto uváděny českými divadly. V roce 2020 byla vydána Hilského monumentální studie Shakespeareova Anglie: Portrét doby. Martin Hilský byl královnou Alžbětou II. jmenován čestným členem Řádu britského impéria (2001), vyznamenán medailí Za zásluhy v oblasti kultury a školství (2011) a jeho překladatelské dílo bylo oceněno Státní cenou ministerstva kultury (2011). V roce 2015 získal Národní cenu projektu Česká hlava za kompletní překlad Shakespeareova díla do češtiny. V Divadle pod Palmovkou jsou v současné době uváděny Hilského překlady Shakespeareových her *Zkrocení zlé ženy* a *Sen noci svatojánské*.

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA VÝSTAVY ANDRESE SERRANA INFAMOUS BEAUTY

Centrum DOX (Poupětova 793/1, Praha 7)

Čtvrtek 19.10. od 18:00

Zvýhodněné vstupné pro návštěvníky festivalu.
Informace na webu Divadla pod Palmovkou

Andres Serrano je americký umělec, který se narodil v roce 1950 v New Yorku, kde dodnes žije. Výstava *Infamous Beauty* je sestavena ze dvou samostatných částí, které se ale vzájemně doplňují a tematicky prolínají. Ve výstavní hale je pod názvem *Beauty* představen soubor více než šedesáti děl, která jsou výběrem z autorovy dlouhé umělecké kariéry. Tvorba Andrese Serrana zde však není prezentována v uzavřených chronologických cyklech, ale v dialogu aktuálních fotografií se staršími pracemi.

V mezonetu je představen ucelený cyklus *Infamous*, který vznikl v roce 2019. Tématům rasové nesnášenlivosti a nerovnosti se Andres Serrano věnuje dlouhodobě, poprvé výrazně již na počátku 90. let v cyklech *Nomádi* a *Klan* (oba z roku 1990). Zdánlivá malebnost a lživá nostalgie po starých dobrých časech, které z některých fotografií vyzárají, jsou ostře konfrontovány se svou odvrácenou stranou. Takový kontrast je jednou ze základních charakteristik Serranova díla – i ta nejtemnější místa jsou zobrazena s respektem a touhou po kráse. Výstavou vás zasvěceně provede kurátor výstavy Otto M. Urban.

Centrum DOX

Sídlí v areálu bývalých budov továrny Rossemann a Kühnemann. Holešovická továrna několikrát změnila majitele (krátce se zaměřovala dokonce i na výrobu pro leteckou továrnu AVIA) a po znárodnění zde sídlil národní podnik ZUKOV. V roce 2002 zakoupil objekt Leoš Válka. Právě díky iniciativě Leoše Války, jeho obchodního partnera Roberta Aafjese a dalších soukromých investorů vznikl projekt, který v Praze vytvořil optimální prostor pro prezentaci současného umění. Jako nestátní, nezisková a nesbírková instituce Centrum DOX plní své poslání už od roku 2008.

Budova Centra DOX je ukázkou špičkové současné světové architektury. Mezinárodně uznávaný projekt přestavby staré holešovické továrny na multifunkční prostor s výstavní plochou více než 3 000 m², kavárnou, knihkupectvím a designovým obchodem je dílem architekta Ivana Kroupy. V roce 2008 byl DOX nominován na prestižní Cenu Miese van der Rohe a prestižní publikace The Phaidon Atlas of 21st Century World Architecture ho zařadila mezi nejzajímavější světové architektonické projekty posledních deseti let. V roce 2016 vznikla na střeše Centra DOX unikátní architektonická intervence s názvem *Vzducholoď Gulliver*. Projekt si vysloužil další nominaci na prestižní architektonické ocenění Mies van der Rohe Award.

Zatímco ve svých počátcích se dramaturgie soustředila především na výstavní projekty a jejich doprovodné programy, během posledních několika let se program významně rozšířil o další žánry. Stejně jako řada podobných zahraničních institucí se DOX z původní „kunsthalle“ postupně stal skutečným kulturním centrem, které svým rozsahem a zaměřením nemá na současné české kulturní scéně srovnání. Výstavní projekty, přednášky, debaty, konference, filmové projekce, divadelní představení a celou řadu dalších formátů přitom charakterizuje snaha rozvíjet kritickou reflexi a diskuzi o aktuálních společenských tématech a otázkách. DOX také nabízí unikátní model neformálního vzdělávání a programy pro rodiny s dětmi.

www.dox.cz

TAM, KDE BYL UHNĚTEN GOLEM...

Malý průvodce po blízkém okolí Divadla pod Palmovkou

Divadlo pod Palmovkou se nachází na jedné z hlavních tříd někdejšího pražského předměstí, nyní jedné ze čtvrtí širšího centra pražské aglomerace – Libně. Území kolem dnešního Divadla pod Palmovkou bylo osídleno zřejmě již od starší doby kamenné, první písemná zmínka je však až z roku 1363. Pravděpodobně již dříve ale stávala na skále nad říčkou Rokytkou tvrz šlechtických majitelů zdejšího území, později přestavěná na výstavný zámek (dnes v něm sídlí Úřad městské části). Kolem tvrze se rozkládala poddanská obec, která těžila z velmi výhodné polohy nedaleko vltavského brodu a u křižení důležitých zemských cest vedoucích mj. do Lužice a Slezska.

Od šestnáctého století se v Libni usazovali Židé, kterým byly vyčleněny pozemky na místě někdejších mokřadů přímo naproti dnešnímu Divadlu pod Palmovkou. Židovská komunita byla na svou dobu poměrně početná a záhy získala na vrchnosti i značná privilegia – mj. vlastní samosprávu. Do doby vzniku zdejšího židovského osídlení spadá také jedna z verzí světoznámého příběhu o Golemovi, kterého rabbi Löw prý uhnětl na libeňském břehu z tamní hlíny...

Šlechtičtí majitelé se v Libni střídali až do roku 1662, kdy se majitelem majství stalo Staré Město pražské. Zdejší zámek se poté stal letní rezidencí pražských primátorů a později hostil řadu panovníků a jejich hostů jakožto rezidence habsburských císařů a jejich rodin při návštěvách Prahy. V okolí Libně tehdy vzniklo několik usedlostí, vinic a sadů, které bývaly oblíbenými místy pro letní pobyty Pražanů i častým cílem jejich jednodenních výletů. V devatenáctém století však nastal bouřlivý rozvoj, když zde kvůli

výhodné poloze na dosah metropole a přitom na dosud volných prostranstvích vyrostly rozsáhlé průmyslové podniky: působila zde mj. strojírna, slévárna, dva pivovary, lihovar, továrna na výrobu cementových trubek a také několik podniků textilních a kožedělných i říční přístav s překladištěm (později opravnou lodí a loděnicí) a řada dalších průmyslových provozů. Prudký rozvoj Libně, díky němuž se za pouhých 25 let zvýšil počet obyvatel o více než dvanáct tisíc, proměnil někdejší malé městečko na březích Vltavy a Rokytky v pulzující průmyslové předměstí Prahy. V roce 1896 začala do Libně z centra metropole pravidelně jezdit tramvaj, čehož využili zdejší divadelní podnikatelé provozující divadelní a hudební produkce v někdejším zájezdním hostinci U Deutschů (zárodek dnešního Divadla pod Palmovkou). Součástí Prahy je Libeň od roku 1901.

Továrny a průmyslové provozy, spolu se čtvrtěmi činžovních domů a malých dělnických domků, krámků a hospůdek rozestých v mimořádně členité krajině, nechaly vzniknout čtvrti s nezaměnitelným geniem loci zabydleným nevšedními obyvateli a jejich neméně nevšedními osudy. Dodnes je tato podoba Libně zvěčněná např. v prózách Bohumila Hrabala, který zde v těsném sousedství Divadla pod Palmovkou prožil svá autorská nejšťastnější léta. V šedesátých a osmdesátých letech minulého století však prošla Libeň rozsáhlou asanací, během které zmizela významná část starých domů, ulic a zákoutí. Současná bouřlivě se rozvíjející nová zástavba postupně proměňuje okolí Divadla pod Palmovkou v nové moderní městské centrum. Některá pozoruhodná místa z dřívějších dob však odolala...

1. Divadlo pod Palmovkou

Zenklova 34, Praha 8

Na místě dnešní budovy Divadla pod Palmovkou se původně nacházel zájezdní hostinec U Deutschů, ve kterém se již od počátku devatenáctého století konaly hudební a divadelní produkce. Hostinec na rušné silnici, která se postupně stávala hlavní městskou třídou, prosperoval a zdejší představení se těšila značnému zájmu – také proto, že byla hrána v češtině. V osmdesátých letech devatenáctého století vznikla na dvoře hostince (později přeměněného na hotel) dřevěná divadelní aréna, která byla záhy přestavěna do podoby kamenného sálu. Ten byl několikrát dále přestavován – jeho současná podoba je z roku 1907 a představuje krásnou ukázkou secese s četnými původními architektonickými prvky. Za zmínku stojí, že v tehdy nově postaveném sále byla uvedena Lehárova opereta Veselá vdova poprvé po své vídeňské světové premiéře. Divadelnímu podnikání se ale v Libni zprvu příliš nedařilo a pokusy o stálé profesionální divadlo zde opakovaně zkrachovaly. Ve dvacátých letech získala hotel s divadelním sálem Československé sociálně demokratické strany dělnické, která zde zřídila Lidový dům a Biograf Svěpomoc. Za druhé světové války sloužil divadelní sál jako skladiště nevojenského materiálu pro wehrmacht. V padesátých letech minulého století získalo objekt tehdejší Městské a oblastní divadlo (dnes Divadlo pod Palmovkou), jež zde působí dodnes. Průčelí budovy je výsledkem řady přestaveb a rekonstrukcí, které ji z původní silně zdobené romantizující podoby proměnily v minimalisticky působící budovu. Rozsáhlá rekonstrukce proběhla po katastrofálních povodních v roce 2002, kdy bylo přízemí budovy včetně divadelního sálu zaplaveno vodou do výšky více než dvou metrů. Poslední rozsáhlá rekonstrukce divadelní budovy proběhla v roce 2014. Tehdy byla kromě interiérů také nově upravena fasáda průčelí v přízemní části.

2. Libeňský zámek

Zenklova 1/35, Praha 8

Zámek vznikl na skalnatém výběžku obtékaném Vltavou a Rokytkou koncem šestnáctého století na místě starší středověké tvrze. Byl několikrát výrazně přestavován a upravován – jeho dnešní podoba je převážně v rokokovém stylu a vznikla při přestavbě ve druhé polovině osmnáctého století. V roce 1608 hostil libeňský zámek císaře Rudolfa II. a jeho bratra Matyáše, kteří zde uzavřeli tzv. libeňský mír (rozděloval vládu nad habsburskými území mezi oba bratry tak, že Rudolf si měl podržet Čechy, Lužici a Slezsko a Matyáš měl vládnout Moravě, Uhrám a Rakousku; Matyášovi dohoda navíc zaručovala následnictví na českém i císařském trůně). Poté, když zámek získalo Staré Město pražské, byl letní rezidencí pražských primátorů a později i císařské rodiny při jejich návštěvách Prahy. Dnes v zámku sídlí Úřad městské části Prahy 8 a konají se zde kulturní akce, při nichž je možné navštívit i bohatě zdobený interiér s překrásnými malbami či architektonicky cennou zámeckou kaplí.

3. Kostel sv. Vojtěcha

U Meteoru 599, Praha 8

Jedna z nejceněnějších a nejkrásnějších raně secesních památek v České republice byla postavena v letech 1904–1905 podle projektu architekta Emila Králíčka. Kostel je postavený – pro naše země netypicky – z velké části ze dřeva, protože byl původně zamýšlen jako provizorní stavba pouze na pět let. V roce 1987 se stal nemovitou kulturní památkou, v roce 2001 byl nákladně restaurován. Kostel sv. Vojtěcha je zvláště pozoruhodný působivým systémem zděných svislých konstrukcí a dřevěných, složitě tvarovaných střešních vazníků, s výrazným použitím dřevěných dekorativních prvků. Střeška věže vysoké 23,7 metrů má tvar čtyřboké helmice s hrotem a makovicí na vrcholu. Vnitřní členění unikátně dochovaného halového prostoru je trojlodní o výšce 7,2 m. Tato architektonicky a výtvarně mimořádně pozoruhodná a působivě svatyně je v současnosti farním kostelem římskokatolické církve.

4. Masarykova knihovna (Masarykův ústav a Archiv AV ČR)

Gabčíkova 2362/10, Praha 8

Masarykův ústav a jeho knihovna snesou srovnání jen s nemnoha podobnými institucemi a knižními kolekcemi světa. Knihovna postupně vznikala jako součást Ústavu T. G. Masaryka založeného v roce 1932. T. G. Masaryk do instituce, jejíž knihovna měla sloužit zejména odborné veřejnosti, vložil jako základní kámen svou osobní sbírku knih čítající 70 000 svazků, svůj osobní archiv, obdržené dary a vklad 13 milionů tehdejších korun na další knižní akvizice a činnost ústavu. Mnohé z knih jsou opatřeny Masarykovým podpisem, jeho šifrou Ψ, poznámkami v textu nebo komentáři na přidešti. Knihovna se původně skládala z více než 300 vybraných oborů a podoborů a obsahuje i řadu vzácných a raritních exemplářů. Během let se byla knihovna nucena často stěhovat (původně byla umístěna na Pražském hradě). V období nacistické okupace byl Ústav T. G. Masaryka zrušen a část knihovny rozvezena do jiných institucí, po válce však došlo k obnovení činnosti. V roce 1954 však byly knihovna i Ústav T. G. Masaryka (jehož součástí byl i archiv Edvarda Beneše a spolupracovníků i rodinných příslušníků obou prvních prezidentů) opět zrušeny – tentokrát na dobu více než třiceti let. Počet svazků se tehdy zastavil na čísle 204 611. Část knihovny se poté ocitla spolu s archívem v Ústavu dějin KSČ, ostatní knihy pak v Základní knihovně ČSAV či v tehdejší Národní a univerzitní knihovně. V roce 1990 byl Ústav T. G. Masaryka z rozhodnutí prezidenta V. Havla obnoven a podařilo se mu knihovnu i archiv (respektive to, co se z nich dochovalo) získat zpět v rámci restituce. V roce 1995 převzal správu knihovny nově vzniklý Masarykův ústav Akademie věd ČR, který navázal na činnost instituce původní. V roce 2006 byla instituce transformována do nynějšího Masarykova ústavu a Archivu AV ČR. Celkový počet svazků současně knihovny ústavu je asi 160 000, což představuje přibližně 3 800 délkových metrů... V roce 2016 byla knihovna soustředěna v nově adaptovaném depozitáři v Praze 8, v přímém sousedství budovy ústavu. Na konci června 2023 Knihovnu T. G. Masaryka a její nedocenitelný knižní a archivní fond pro veřejnost slavnostně otevřel prezident Petr Pavel.

5. a 6. Židovská čtvrť a židovský hřbitov v Libni

Koželužská ulice (fragment židovské čtvrti) a Libeňský most naproti zastávce tramvají Palmovka (židovský hřbitov)

Nejstarší zpráva o židovském osídlení Libně je z roku 1561, kdy bylo libeňské židovské město druhým největším pražským židovským osídlením a těšilo se značné prestiži. V šestnáctém století dokonce žilo v Libni víc Židů než křesťanů – a poté, když v osmnáctém století císařovna Marie Terezie vypověděla Židy z Prahy a zdejší komunita dosáhla svého vrcholu, zde žilo 766 židovských obyvatel. Jádrem židovského ghetta se nacházelo přímo naproti dnešnímu Divadlu pod Palmovkou v dnešní Koželužské ulici. Z druhé strany jej téměř omývaly vody jednoho z ramen Vltavy, která do židovského města i Libně často přinášela povodně (proto měly některé domy ghetta vstup do obytných prostor až v prvním patře). Během druhé světové války byla libeňská židovská komunita téměř úplně vyvražděna nacisty – jedním z nemnoha přeživších byl i světoznámý spisovatel a libeňský rodák Arnošt Lustig. Nedaleko ghetta byl také židovský hřbitov (6) založený na konci šestnáctého století. Hřbitov, na kterém se přestalo pohřbívat v roce 1892, byl postupně zmenšován – nejprve v roce 1875 kvůli stavbě nádraží, poté ve dvacátých letech minulého století kvůli stavbě mostu. Definitivně zničen byl v rámci „okrašlovací“ akce v letech 1964–1965, kdy byla jeho zbývající (a nejcennější) část bezdůvodně zasypána sutí a zeminou. Ani z libeňského židovského města dnes bohužel mnoho nezbylo – většina budov byla zničena během necitlivé asanace v padesátých a šedesátých letech minulého století, dovršené v letech devadesátých. Dnes na místě židovského ghetta stojí rozlehlé kancelářské budovy a někdejší židovské město připomíná již pouze pár posledních domků v sousedství restaurace „U Horkých“.

8. Stará Libeň v ulici Na Hrázi a někdejší dům Bohumila Hrabala

Na Hrázi, Praha 8

V těsném sousedství Divadla pod Palmovkou, v blízkosti jeho zaměstnaneckého vstupu, se v ulici Na Hrázi 326/24 nacházel malý domek, jehož přízemní byt ve dvoře (bývalou kovářskou dílnu) si v roce 1950 najal pozdější světoznámý spisovatel a jeden z nejčtenějších českých autorů vůbec Bohumil Hrabal. V domě v ulici Na Hrázi (o které ve svých dílech psával jako o ulici „Na hrázi věčnosti“) Hrabal vytvořil nejen svá první díla, ale také řadu svých děl nejlepších a neznámějších. K obývání nepříliš vhodné prostory Hrabalova suterénního obydlí které však spisovateli inspirujícím se v surrealismu vyhovovaly pro svou netypičnost a dekadentní atmosféru, se staly také místem setkávání Hrabalových přátel – mj. Egona Bondyho. Dům Na Hrázi, který byl zvěčněn v několika Hrabalových prózách, podobně jako jeho okolí a celá Libeň, měl také nespornou výhodu v tom, že téměř sousedil s Hrabalovým zaměstnáním, které opustil těsně před tím, než se mu podařilo prosadit se jako spisovatel – v letech 1959 až 1961 totiž pracoval jako kulisák v Divadle S. K. Neumanna (dnes Divadlo pod Palmovkou) a hrál zde také několik menších rolí – své vzpomínky na tuto dobu zpracoval v povídce Pražské jesličky. V roce 1973 musel Hrabal milovaný byt v ulici Na Hrázi kvůli jeho nevyhovujícímu stavu opustit. Dům č. p. 326/24 byl spolu s celou jednou stranou ulice zbourán na jaře 1988 kvůli výstavbě metra a hlavně naddimenzovaného autobusového nádraží, které však nebylo v plánovaném rozsahu nikdy využito. Naproti zaměstnaneckému vstupu do Divadla pod Palmovkou dnes stojí pamětní kámen, jenž se měl stát základním kamenem hrabalovského centra, a opodál i Hrabalova zeď – dílo akademické malířky Tatiany Svatošové, která na zeď umístila řadu hrabalovských citátů, velký Hrabalův portrét a také několik autentických artefaktů z domu č. p. 326/24.

7. Synagoga na Palmovce

Ludmilina 601/4, Praha 8

Původní libeňská synagoga, zvaná stará, se nacházela v jádru židovského ghetta. Po zrušení diskriminačních nařízení, zakazujících Židům život mimo jejich ghetta, však byla vybudována synagoga nová, tentokrát na prestižním místě přímo u hlavní libeňské ulice, tehdy zvané Primátorská třída (dnešní Zenklova ulice). Základní kámen k takzvané Nové synagoze, dnes spíše známé jako synagoga na Palmovce, byl položen v roce 1846 za přítomnosti arcibiskupa Štěpána. Synagoga byla postavena v novorománském slohu přecházejícím do orientálních poloh. Původní fasáda měla výraznou štukovou výzdobu, která se však dodnes dochovala pouze ve značně ochuzené podobě. Původně bohatě zdobený interier svatyně má impozantní bazilikální podobu vysokého trojlodí s postranními galeriemi umístěnými vždy na pěti pilířích. Synagoga značně utrpěla devastací za války i během komunistického režimu, kdy byla využívána pro různé účely. Dnes je spravována Sdružením Serpens, které ji zpřístupňuje veřejnosti, pořádá zde koncerty, divadelní představení a výstavy. Synagoga je ponechána ve stavu, v jakém se do dnešních dnů dochovala, jako výmluvné memento uplynulých dob.

9. a 10. Promenáda kolem řeky Vltavy s parkovou úpravou a Libeňský most

U libeňského mostu a U českých loděnic a přilehlé parkové plochy

Ulice U Libeňského mostu je součástí zřejmě nejvýznamnější, nejvyužívanější a také nejkrásnější pražské cyklotrasy A2 vedoucí pražským historickým centrem, která poblíž Divadla pod Palmovkou prochází působivou krajinou s parkovou úpravou. Celková délka cyklotrasy procházející Prahou a jejím blízkým okolím z jihu na sever činí 31 km, začíná ve středočeské obci Vrané nad Vltavou a končí v Roztokách u Prahy. V oblasti Libně prochází nedaleko míst, kde se kdysi nacházely významné průmyslové objekty, mj. slavná strojírenská továrna Rustonka, která byla jednou z prvních strojírenských továren v Praze (v roce 1832 zde vznikla velká továrna na parní stroje, v roce 1850 ji zakoupil britský továrník Joseph Ruston, který ji značně rozšířil). Rustonka se proslavila především výrobou strojů a dílů pro zaoceánské a říční parní lodě, mosty a střešní konstrukce a její součástí byl i velký říční přístav. Od 60. let dvacátého století byl areál strojíreny

postupně opuštěn, v letech 2006–2007 byly jeho budovy demolovány. Památkově chráněná kotelna byla zbořena v roce 2014. Dnes se na části území Rustonky nachází park. Za zmínku také stojí Libeňský most, který je považován za jeden z architektonických skvostů meziválečné architektury. Byl postaven v roce 1928 podle plánů architektů Františka Mencla a Pavla Janáka a je uváděn jako jediný kubistický most na světě. Pozoruhodná je také skutečnost, že se ve skutečnosti nejedná o jeden most, ale o komplikovanou soustavu celkem šesti mostů. Nejcenější částí je bezesporu část mostu vedoucí přes řeku Vltavu, která je pojednána zcela netradičním a velmi působivým způsobem skvěle shrnujícím moderní estetické cítění meziválečné éry. Promenáda kolem Vltavy stejně jako cyklostezka A2 pokračuje pod **Libeňským záměčkem (2)** další promenádou kolem Vltavy s parkovou úpravou – Thomayerovými sady zahrnujícími i skalní partie. Přímo pod Libeňským záměčkem, nedaleko soutoku říčky Rokytka s Vltavou, se nachází další zajímavá památka – Velký mlýn (11) zvaný také Löwitův. Nedaleko něj se nachází také areál bývalého libeňského říčního přístavu a Českých loděnic, který je postupně proměňován na novou čtvrť s luxusními byty. Thomayerovými sady rozloženými na břehu Vltavy a přilehlých skalnatých stráních prochází naučná stezka a mj. zde ve studánce Liběnka vyvěrá přírodní pramen svatého Vojtěcha. Součástí parku je také přírodní památka Bílá skála – skalnatý ostroh významný výskytem vzácných organismů byl pojmenován podle románu Eduarda Štorcha Lovci mamutů, který se zde z části odehrává.

11. Velký mlýn (Kulturní centrum Velký mlýn) a Panský pivovar (Studio ALTA)

Ulice U Českých loděnic, Praha 8

Velký mlýn (zvaný též Löwitův) je památkově chráněnou budovou někdejšího vodního mlýna nacházejícího se v libeňském podzámčí nedaleko soutoku říčky Rokytka s Vltavou. Současná vrcholně barokní podoba mlýna pochází z roku 1747, první písemná zmínka o mlýně stojícím na tomto místě je však již z roku 1530. Pozoruhodně zachovaná budova mlýna byla důkladně zrekonstruována v roce 2000 a poté byla využívána pro kulturní akce. Od katastrofálních povodní z roku 2002, kdy voda dosahovala až po střechu hlavní budovy, však byla dlouho nevyužita. V září 2023 byla po velkorysé rekonstrukci ve Velkém mlýně oficiálně otevřena pobočka Městské knihovny s kavárnou a další prostory budovy byly adaptovány pro využití místními spolky, institucemi a organizacemi jakožto kulturní, kreativní a komunitní centrum. Knihovna ve Velkém mlýně vedle obvyklých knihovnických služeb pořádá kulturní akce zaměřené zejména na literaturu, kulturu a umění. V přízemí hlavní budovy mlýna se nachází koncertní a přednáškový sál a na půdě (pod historicky cenným krovem) působivý výstavní prostor. V těsném sousedství Velkého mlýna se nachází budovy někdejšího **Panského pivovaru**, ve kterých nyní sídlí Studio ALTA – kulturní centrum, kolektiv a tvůrčí jednotka. Studio ALTA vzniklo v roce 2008 s cílem nechat klíčit zajímavé myšlenky, dávat prostor celospolečenským potřebám a být bezpečným prostorem pro snění a realizaci. Skupina zprvu působila v pražských Holešovicích a později v karlínské Invalidovně. V roce 2023 pak získala nové zázemí právě v bývalém Panském pivovaru v libeňském podzámčí – v dlouhodobě nevyužívané a rozsáhlé pozdně barokní budově z počátku devatenáctého století. Cílem skupiny ALTA je vytvořit v prostorách někdejšího pivovaru kulturní a komunitní centrum určené pro nejširší veřejnost. Jak je uvedeno na webových stránkách Studia ALTA: „V našem programu dominují odvážná, inovativní díla, jejichž cílem je inspirovat k angažovanosti, kreativě, sdílení a konstruktivnímu dialogu s jinakostí, která je základem otevřené a zdravé společnosti.“

12. Pomník operace Anthropoid – místo atentátu na R. Heydricha

Zenklova ulice, u tramvajové zastávky Vychovatelna

Místo, kde byl dne 27. 5. 1942 proveden úspěšný atentát na jednoho z nevlivnějších nacistických prominentů a strůjce židovského holocaustu, zastupujícího říšského protektora a šéfa říšské policie Reinharda Heydricha. Atentát na Hitlerova oblíbence provedli českoslovenští výsadkáři Jozef Gabčík a Jan Kubiš vycvičení ve Velké Británii a vyslaní na území nacisty okupovaného Československa československou exilovou vládou v rámci operace Anthropoid. Atentát byl proveden v ostré libeňské zatáčce, po které jel Heydrich v otevřeném autě ze svého venkovského sídla na zámku v Panenských Břežanech na Pražský hrad asi v 10:32–10:35 hodin. Exploze speciálně upraveného protitankového granátu zranila Heydricha na obličej i hrudník a poškodila mu i plíce a slezinu. Kubiš s Gabčíkem z místa uprchli (dámské kolo, které na útěku použil během atentátu zraněný Kubiš, bylo odloženo u tehdejší prodejny Baťa – dnešní drogerie Teta – v sousedství dnešního Divadla pod Palmovkou a později bohužel pomohlo nalézt stopu k parašutistům). Heydrich zemřel na následky zranění 4. 6. 1942 v nemocnici Na Bulovce nedaleko místa atentátu. Následný nacistický teror provázající vyšetřování atentátu postupně vedl k odhalení parašutistů, kteří se spolu s dalšími československými výsadkáři ukrývali v kryptě pražského kostela sv. Cyrila a Metoděje. Dne 18. 6. 1942 kostel obklíčilo téměř 800 německých vojáků, jimž však dokázalo pouhých 7 parašutistů odolávat po neuvěřitelných sedm hodin. Poté, co jim došla munice, spáchali do té doby přeživší výsadkáři sebevraždu. Odveta nacistů za tzv. heydrichiády vedla k uvěznění a smrti tisíců českých obětí a také k vypálení a vyvraždění obcí Lidice a Ležáky. Na místě atentátu na Heydricha, který je řazen mezi vůbec nejúspěšnější akce protinacistického odboje (a zároveň byl atentátem směřovaným na nejvyšší postaveného nacistického pohlavára), stojí od roku 2009 pomník operace Anthropoid. Události atentátu na Heydricha se staly námětem několika úspěšných filmů a řady knih. Inscenace s tématem operace Anthropoid je připravována také Divadlem pod Palmovkou. Premiéra autorské hry Tomáše Dianišky *294 statečných* je plánována na 18. června 2020, tedy na 78. výročí dne, kdy parašutisté padli po statečném boji s mnohonásobnou přesilou okupantů v kostele sv. Cyrila a Metoděje.

William Shakespeare

SEZONA
2022/2023

DIVADLO
POD PALMOVKOU

SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ

Slavná komedie o lásce a nelásce.

Režie: Michal Lang
Premiéra: 21. 4. 2023

PP

WWW.PODPALMOVKOU.CZ

CRESTYL

DOCK

Prima

Rádio Praha
Česká republika

FORUM 24